LISBOA & C.ª
ENCADERNADOR
Largo do Carmo.

B. N. L.
9
ILUMINADOS

No. 9

Z-3-42

Animalia que a lupis uł a canib; lacerant'. nō sunt comedenda. nec ceruus. nec capri⁰ si mortui inuenti sunt n[isi] forte ab homine adhuc uiua occidant'. Aues uero & animalia cetera si in retib; strangulant'. nō sunt comedenda. nec si oppresserit accipit'. & sic mortua inueniuntur.

De porcis & gallinis si sanguinē hoīs comederint. xxxiiii.

Si porci & gallinę humanum sanguinem comederint. mox occidantur. & penetralia proiciantur. & cetera caro manducet'. Si aūt tardat' occisio nō comedat'.

De illis qui carnē inmundā uł morticinā comedunt. xxxv.

Qui manducat carnē inmundam aut morticinā. aut dilaceratā a bestiis xl. d[ies] p[oeniteat]. Si aūt necessitate famis contigit multo leuius.

De piscib; mortuis in fluminis [illegible] xxxvi.

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Piscis mortuus in flumine inuentus
non est edendus. q. n. ē. uenatio hominis.
De ill qui parentū honorē nō obser
Si q̄s inhonorauerit uat. xxx. vii.
patrem aut matrē. iii. ā. p̄. Q. d si eos
percusserit vii. ā. p̄. Q. d. dbls īanas
cogitationes n̄ uideat ante s; ex motu cor
poris intelligat. xxx. viii.
Inanas ante cogitationes diabolum n̄ ui
dere certissimum est motu u corporis. et
affectationum iudiciis recognosci ab illo
dicimus. Secreta aut̄ cordis solus il
le nouit ad quē dr̄. Tu sol' nosti corda
hominum. nō om̄s male cogitationes
ante semp dbli. De eadē re. xxx. viiii.
Instinctu excitantur. s; aliquotiens ex n̄ri
arbitrii motu emerguntur. Bone autem
semp a dō sunt. De illis q alias in culpa
sua defendē nituntur. xl.
Reos sanguinis nō deffendat ecclia

effusionis sanguinis particeps fiat. Ut pe
nitentia coniugatis ex consensu detur. xl i.
Ut penitentia coniugatis ex consensu
amborum detur. Quot modis anime de
functorum solui debeant. xl ii.
Anime deffunctorum iiii^or^ modis solu
untur. aut oblationibus sacerdotum. aut
precib; scorum. aut helemosinis carorum aut
ieiunio cognatorum. Quod n̄ nocent peccata
si non placent p̄sentia. xl iii.
Nō nocent mala p̄terita si nō placeant p̄
sentia. precipue simulat' helemosinis s̄
expiata. De illis qui diu retinent pecca
ta sua. xl iiii. Sciendum u^o^ est. quod
quanto quis tpre moratur in peccatis. tanto
augenda ē. penitentia. Ut nō liceat diaco
no alicui penitentiā dare. xl v.
Nō liceat diachono alicui dare penitentiā
s; eps̄ aut p̄sbit̄ dare debet. De illis qui xpiana
mancipia captiuauerit. xl vi.

hoze

Siquis hominẽ q̄ libet ingenio capti
uauerit. aut transmiserit. iii. a. p.

d e amministratione xenodochie. xl v.

Siq̄s xenodochias paupum ām̄inis
trauerit. ut decimas ppli suscepit
et si q̄s eruende suis sclarib; lucis aliq̄d
substraxerit. quasi peru alienarum in
uasor reus dampnū restituat. et sub ca
nonico iudicio reformet. et iii. a. agat
penitentia. de illa muliere q̄ ante mudu
sanguine ecclā intrat. et que
nupserit his dieb; xl vii.

Mulier que intrauerit ecclam
ante mundum sanguinē. p̄ si masculum genuerit. xxx. iii. d. p. Si femi
nam l vi. Qd monachi sclarib; pe
nitentiā dare nō debeat. xl viii.

Monachi. sclarib; penitentiā da
re nō debeat. de illa q̄ soli deo
peccata sua confitenda ēē affirmat.
.l.

Quidam u͂ solummodo d͠o peccata sua
confiteri dicunt. ut greci quidā u͂ sac͠do
tib; ut tota sc͠a ecc͠lia. q͠d utrumq;
non sine magno fructu intra sc͠am fit
ecc͠liā ita dum tamen ut d͠o qui remis
sionem peccatorum donat confiteam͠
pecc͠a n͠ra. ⁊ hoc p͠fectum. ut cum d͠d
dicamus. Delictum meum cognitum t͠
feci. ⁊ iniustitiā meā non abscondi. ⁊ tu
remisisti iniquitatem peccati mei. S; tam͠
institutio apl͠i. nob sequenda ē. ut confi
teamur alterutrum pecc͠a n͠ra. ⁊ orem͠
inuicem ut saluemur. Confessio ita
q; que soli d͠o fit q͠d iustorum ē. pecc͠a
pecc͠a purgat. ea u͂ que sac͠doti fit docet
qualit͠ ipsa purgentur peccata. D͠s nāq;
salutis ⁊ sanitatis auctor. hāc pleruq;
p͠bet sue potentie. inuisibili ammunist͠
tione plerumq; medicorum op͠atione.

D e illł q͠ capure penitentiā ⁊ ipł desiderant

temporis constituti expletionē quam peccati remissionem. l. i.

Molesta qd' sine dolore non est dicendū in penitentia non tam peccati remissionē. quam tpris constituti expectāt expletionem. Et si carnium esu et uini usus eis int'dictus est mutata nō uoluntate. s; eusdē cibi aut pot' pceptione. intantum deliciis suis indulgent. ut deliciosius his int'dictis aliorū ciborum ul' potionum appetitu uiuere cognoscant. Ille inquā ille magis parsimonie seruire censend' ē. qui sibi nō solum uarundā rerum pceptiones. s; delectationes corporis penit' int'dic. Quib; tprib; qb; se coniugati continere debeant. l. ii.

In xl. in aduentu dn̄i. in iiii. or tēporib; in uigiliis omniū scōrū. in dn̄ica. iiii. fra. et vi. coniugati se continere debent. nec illis dieb; copulari. id ē aq

die infans immo motus fuerit usq; ad
partum. a partu ū pē. xxv. I. iiii. et si filius
est. si filia l vi. De his qui in die dominico
nupserint. l. iii. Si quis nupserit
die dominico petat indulgentiam a deo I. iiii. or et
peniteat. de falso pastore. l. iiii.
Quisquis fungitur loco pastoris et non hedifi
cat ecclesiam xpi. nec plebem sibi subiectam
instruit. iste nec apostolus. nec propheta. nec euangelista.
nec pastor. nec magister est dicendus.
Explicit liber nonus decimus. Incipiunt capitula.
Animę humane initium aliunde non sit
creare. ii. Deus sic ex nichilo bona
facere potuit. ita cum uoluit et iam perdita per in
carnationis sue misterium reparauit. iii.
Deus iii. uitales spiritus creauit. unum qui carne
non tegeretur. alium qui carne tegeretur. aliud
qui cum carne moreretur iiii. Quod homo
sic positus sit in paradiso si obediens permane
ret. ut quandoque ad celestem sine carnis morte

transiret. v. Q(uod) et nos carnales in huius
seculi cecitate nati. puero incarnate nato
inuito comparemur. vi. Q(uo)d nullus p(er)
semet ipsum bonus fieri possit. vii. Q(uod)
p(re)destinatione d(e)i ita sit ordinata. ut p(re)des
tinata p(re)cib(us) s(an)c(t)or(um) solui queat. viii.
I(tem) de p(re)destinatione. viiii. Q(uod) cuncta
que hominibus fiunt absq(ue) omnipotē
tis consilio occulto non inueniunt. x. De
eadem re. xi. Q(uo)d d(eu)s omps n(ost)ra pecca
dissimulat. xii. Q(uod) cuncta disponat.
(et) consideret uniu(er)sor(um) finē. xiii. Item
de p(re)destinatione. xiiii. I(tem) de p(re)destinati
one. xv. Item de creatione angelor(um). xvi.
Q(uo)d nichil sit incorporeū. (et) inuisibile p(re)t(er) d(eu)m
solum. xvii. Q(uod) omnis creatura
sit corporea. xviii. Cur angelor(um) sp(irit)ē
irremissibilit(er) peccarent cum carnis cō
mixtione n(on) tenerent(ur). xviiii. Q(uo)d a(r)b(i)t(ri)i
uoluntas semp(er) sit in q(ua)m. potestas aut(em) cuius

numq̄ mista. xx. Q̄d iiii. modis d̄s ad d̄btm
b; ⁊ iiii. m̊is d̄bt̄s addm̄. xxi. Q̄d n̄ sit pal
ma uictorie sine labore certaminis. xxii. Q̄d
omnis culpa ante decessum oblationis munere
soluatur. xxiii. Q̄d sacra oblatio post mortem
animab; p̄desse possit si nō sint culpe insolubiles.
xxiiii. Q̄d unus sit gehenne ignis. s; nō uno
m̊ omnes cruciet. xxv. Q̄d generalis sit obla
tionis prodefunctis facienda. xxvi. Cur animo
scorū p inimicis suis n̄ orent. quando eos inigne
eterno ardere conspexerint. xxvii. Q̄d electi seu
reprobi ad loca communia deducant̄ inmori̅as.
xxviii. Cur d̄s suos electos sic p̄mittat mori
ut nō inuita illorum ostendat cuius scitas sit.
xxviiii. Q̄d incorporeus sp̄c ininferno
acorporeo igne teneat̄. xxx. De antixp̄o.
xxxi. Cur in hac uita sepius bonis male sit.
⁊ bono malis. xxxii. Q̄d certā om̄s infide
les resurgere debeant adtormenta. xxxiii.
Q̄d angli apotestate ⁊ impiis homines ꝑtorm̄ta

quasi supplicijs expurgat. non iustorum do-
nemi ... XXXIIII. Q ... resurrectio
fieri debeat in etate perfecte iuuentutis. XXXV.
Q ... in die iudicij duo ordines in iiii. diuidantur.
XXXVI. De gloria iustorum post iudicium. XXXVII.
E... inito iudicio incipit esse celum nouum et terra noua.
XXXVIII. Ut presbiter non amplius quam iii. missas
celebret. XXXVIIII. De ... quod roma ... sit.
XL. Ut carnina non diuidatur. Expliciunt
capitula. Incipit liber uicesimus. Quod anime
humane incorporeas creaturis ab initio non sint
creature. I. Animas hominum non esse di-
cimus ab initio inter ceteras intellectuales
naturas nec semel creatas ut origenes
fingit. neque corporibus per coitum seminari
sicut luciferiani et cirillus et aliqui latinorum
presumentes affirmant. sed dicimus corpus
tantum per coniugii copulam seminari dei uero
iudicio coagulari in uulua et figi atque
formari. formato iam corpore animam crean

& infundi. ut uiuat uniuersus h(om)o ex anima
constans & corpore egrediat(ur) q(ue) iam cunctis creatu
ris plen(us) substantia. Creatione(m) u(er)o anime so
lum creatore(m) omniu(m) nosse. Q(uo)d d(eu)s sic

ex nichilo bona facere potuit. ita cum
uoluit p(er) incarnationis sue misteriu(m)
iam p(er)dita bona reparauit. II.

Omip(oten)s d(eu)s sic ex nichilo bona facere po
tuit. ita cum uoluit p(er) incarnationis
sue misterium iam p(er)dita reparauit.
Duas uero ad intelligendum creaturas fe
cerat. angelica(m) uidelic(et) & humana(m) utraq(ue)
uero sup(er)bia p(er)culit. ab statu ingenite
rectitudinis fregit. s(ed) una tegimi(n) carnis
habuit. alia u(er)o nil infirmu(m) de carne
gestauit. Misertus (er)go creator ut redi
meret illa(m). qua(m) in p(er)petratione culpe
ex infirmitate aliquid constat habuisse.
Et eo altius debuit apostata(m) angelu(m) re
pellere. quia cum a p(er)sistendi fortitudine

corruit. mihi infirmum ex carne gesta
sunt. Unde psalmista. Et rememoratus est
quia caro sunt. Ac si diceret. Quo eorum in
firma uidit. eo districte culpas punire
noluit. Quod deus tres uitales spiritus creauit.
unum qui carne non tegitur. alium qui carne
tegeretur. et cum carne moreretur. III.
Habent namque infideles fidem. sed utinam
in deum. Quam si utique haberent non in
fideles essent. Sed hinc infua perfidia re
darguendi sunt. hinc ad fidei gratiam pro
uocandi. quia sic de ipso suo uisibili corpo
re credunt. quod minime uiderunt. cur
inuisibilia non credunt. que corporaliter
uideri non possunt. Iam quod post mortem
carnis uiuat anima patet ratio. Tres
uitales spiritus creauit omnipotens deus. Unum
qui carne non tegitur. alium qui carne
tegitur. sed non dum carne moritur.
Tertium qui carne tegitur. et cum carne

morit. Spc naq; ē. qui carne nō te
git. angloꝝ. Spc q carne tegit.
ↄcum carnis morit. iumtoꝝ oīū
brutoꝝ animaliū. Homo itaq;
sic in medio creat' ē. ut inferior
angelo superior sit iumto. Qd homo
sic positus sit in paradiso si obediens
pmaneret. ut quandoq; ad celestē
sine carnis morte trāsiret. IIII.

Ad hoc in paradiso homo positus
fuerat. ut si se ad conditori
sui obedientiā uinculis caritatis as
tringeret. ad celestē angloꝝ patriā
quandoq; sine carnis morte trāsiret
Sic namq; inmortal' est conditus
ut si n peccaret. etiā non mori poss;
atq; ex merito liberi arbitrii beatitudi
nē illi' regionis attingeret. in qua
nł peccare nł mori nō poss;. Ubi g
p' redemptionis temp' carnis morte

im̄ posita electi transeũt. illuc procul dubio parentes p̄mi si in cõditionis suę statu ꝑstitissent. via sine morte corporis transire potuissent. Q̄d nos carnales i huius exilii cecitate nati. puero in carcere nato. ꝯuenienter cõparemur.

Post quã de paradisi gaudiis culpa exigente pulsus ẽ. p̄mus parens in huius exilii atq; cecitatis quã patim̄ ęrumpnã venit. quia peccando extra semet ipsum fusus iam illa cęlestis patrię gaudia quę prius contẽplabatur videre nõ potuit. Homo q̃ppe in paradiso assuе verat v̄bis dĩ ꝑfrui. & beatorũ spiritib; angelorũ cordis munditia & celsitudine visionis in̄ ẽẽ. Sed p̄qũ huc cecidit ab illo quo implebat̄ lumine recessit. Ex cuius videlic; carne nõ in huius exilii cecitate nati: audivimus quidẽ cęlestẽ patriã. audivimus eius cives angelos dĩ.

audivit eorundem angelorum socios spirituum

tum. Ac si enim praegnans mulier mittatur

in carcerem. ibique pariat puerum. qui

natus in carcere nutriatur. et crescat. cum si

fortasse mater que eum genuit. solem.

lunam. stellas. montes. campos. volantes

aves. currentes equos nominet. ille vero qui est

natus in carcere et nutritus nichil aliud quam te

nebras carceris sciat. et hec quidem esse

audiat sed quia experimentum non novit

vere esse diffidat. Ita in hac exilii sui

cecitate nati homines dum esse summa

et invisibilia audiunt diffidunt an vera

sint. quia sola hec in quibus nati sunt

infima visibilia noverunt. Unde

factum est. ut ipse invisibilium et visi

bilium creator. ad humani generis

redemptionem unigenitus patris veniret.

et spiritum sanctum ad corda nostra mitteret. quatenus

per eum vivificati crederemus que hic scire

perspicuum non possumus. Quoniam
ergo spiritum hereditatis nostre pignus accepimus.
de vita invisibilium non dubitemus.

Quod nullus per semet ipsum bonus fieri possit

Neminem vero baptismatis gratia renovatum
idoneum esse ad superandas diaboli insidias.
et ad vincendas carnis concupiscentias.
nisi per cotidianum dei adiutorium perseveran-
tiam bone conversationis acceperit. Nam
quamvis hominem redimeret a preteritis pec-
catis. tamen iterum posse peccare ad repa-
rationem et quemadmodum possit illum.
et post ista corrigere multa servavit.
Cotidiana prestat illi remedia. quibus nisi fre-
ti confisique nitamur nullatenus humanos
vincere poterimus errores. Necesse est enim
ut quo auxiliante vincimus. eo iterum non
adiuvante vincamur. Quod predestinatio
dei ita sit ordinata. ut ea nocua
que predestinata sceleratorum peccatis sol-
quoit.

I ncipit liber nonus decimus. Q
Ut presbiteri kanonica auctoritate discordantes ad pacem et ad penitentiam penitentes revocent. I

Quadragesima post ante initium .xl. presbiteri plebium convocent ad se populum. et discordantes kanonica auctoritate reconcilient. et omnia iurgia sedent. et tunc primum confitentibus penitentiam dent. ita ut illi capite ieiunii veniat omnis confessi penitentiam acceptam habeant.

Qualiter sacerdos interroget penitentem de variis viciis si forte iudicare ei erubescat.

Fecisti homicidium per ira interrogatio .II. voluntarie non in hoste. sed per iram cupiditate ut sua vel tolleres. et sic eum interfecisti? Si fecisti .xl. dies continuos quod vulgus carrinam vocat. ut consuetudo est in pane et aqua debes ieiunare. et .vii. sequentes annos sic observes.

Primum annum post illos .xl. dies totum a uino.
medone. & mellita. ceruisa. & a manicceno.
& a carne sagimine. caseo. & ab omni pingui
pisce. abstinere debes. nisi in illis festis diebus
quae in illo episcopio a cuncto populo celebrantur.
& nisi sis in magno itinere in regia hoste.
uel in regali curte. uel aliqua infirmitate
detentus. Tunc licet tibi uno denario. aut tribus
pauperes pascendo. II. & IV. feria. & sabbato re
dimere ita tamen ut unam de illis tribus supra
dictis utaris. id est aut uinum bibas. aut
medonem. aut mellitam ceruisam. Postquam
domum ueneris. aut restitutus sanitati
fueris. nullam licentiam habeas redimendi.
Completo anni circulo ecclesiae introducaris.
et pacis tibi osculum concedatur. II.
& III. anno similiter ieiunes. nisi quod in IV. fe-
ria. & sabbato habeas potestatem redimendi
pretio precio unicuique est. Cetera diligenter
obserues ut in primo. Per singulos .IIII.

anos q̇ remanent in .xl. plegitimas fr̃s
debes ieiunare. p̃ma ante pascha cũ ceteris
xp̄ianis. alteram ante sollempnitate scĩ iohis
baptiste. tcia a[illegible] remanet p̃ adimpleas.
exceptis die natale dñi aut in modone
mollem cerusa. acarne sanguinem. et caseo
et apingaib; piscib;. E[illegible] i .iii. sup̃ dictis
ã .iii. f̃ .iiii. et .vi. accipias quicquid ue
lis. Si autem .ii. f̃ .iiii. redimere potes
p̃cias .ii. sup̃a dictis. Sextã f̃. semp ob
serues in pane et aqua. et his explecis sa
cra communionē accipias et (in) ratione
ut nō sis sine penitencia quamdiu uiuas
[illegible] [illegible] [illegible] omis [illegible] f̃ [illegible] pane
et aq̃ penit. Et si redimere uolueris potes
[illegible] habens [illegible] ut pas
cas eos pauperes. Item [illegible]
concedunt [illegible] canonum [illegible].
q̃ canones sic p̃cipiunt. Si quis per intentis
ta et cupiditate homicidium fecerit. se[illegible]

relinquat . ingrediatur monasterium . et
ibi usque ad mortem deo serviat. Fecisti homici
dium pro vindicta parentum? Si fecisti xl.
dies quod carinam vocant peniteas. cum vii. sequen
tibus annis. quos diximus dicere. Michi videtur nimis
tenero vehemens. Si fecisti homicidium no
lens . ita ut iratus aut percute velles aliquem
non occidere eum occidisti? xl. dies id est car
rinam in pane et aqua peniteas . et v. sequentes
annos. Sed in primo anno iii. feria . vi. sabbato
redimere potes singulas singulis dena
riis vel pretio unius denarii vel tres paupe
res pascendos. Reliquos autem annos ita obser
va sic de homicidiis sponte commissis con
venerit et. Fecisti homicidium in bello
iussus legittimo principis qui pro pace hoc
fieri iussit . aut fecisti tirannum qui
pacem irritare studuit. Si fecisti . iii. xl.
per legittimas ferias peniteas. Si autem aliter fuit
. id est sine iussu legittimi principis

pedib(us) p(er)gens. Ab uxore si habes non separa
ris. si aut(em) n(on) habes alia(m) n(on) ducas. Temp(us) aut(em)
hui(us) penitentie. incipi(tur) aut(em) ab hodierno. ut sc(un)d(u)m
co(n)fusionem tua(m) ea(m) aut extendat aut minu
at. Fecisti homicidium casu. ita ut
nullu(m) uelles occidere. uel ferire. s(ed) aut iocando
aut aliud aliq(ui)d faciendo uolendo. fr(atr)em tuum.
aut filium. aut aliquem hominem interfecisti.
xl. dies q(uo)d uulg(ariter) carrina(m) uocant. ita ut
co(n)suetudo est ieiunes. et .v. sequentes a(nnos).
penit(eas). Abstinentia aut(em) ciboru(m) in istis .v.
annis in se dic(itu)r c(on)tinuat(ur)(?). ita ut p(ri)mo anno.
illas .iii. fer(ias). .v. (et) sabbato. redimere possis
uno d(enario) uel p(re)cio uni(us) d(enarii). uel .iii. paupe(re)s pasce(n)
dos (et) in alio a(nno). omnes ferias excepta .vi. fer(ia).
qua(m) semp(er) in pane (et) aq(u)a ieiunare debes.
potestatem habeas redimendi p(re)fixo(?) p(re)cio.
Et sic reliquos a(nnos). obseruare debes. Si
aut(em) cum fr(atr)e tuo uel cum socio ibas in
silua(m) ad succidenda ligna. (et) ille te dicente

ut fugerent oppressus est. sub arbore inno
cens eius amore ipsius. Occidisti se
niorem tuum. uel in consilio fuisti ut occi
deret illum uxorem tuam. Duo consilia pro
ponimus. elige tibi horum duum quod
est carius tibi. Id est relinque istud fugax
seculum et ingredere monasterium et hu
miliare sub manu abbatis. et cuncta
que tibi ab eo fuerint imperata. simplici
animo observa. Secundum autem consilium
tale est. Arma depone. et cuncta secula
ria negocia dimitte carnem et sangui
nem omnibus diebus uite tue non comedas.
excepto uno die resurrectionis domini pari
ter et die natalis domini. Ceteris temporibus in pa
ne et aqua. et in medium leguminibus
et holeribus peniteas. In ieiuniis uigiliis
et orationibus. et helemosinis persevera omni
tempore. Vinum et medonem et mellitam
ceruisam numquam bibas. nec in nullis tibi

pdictis dieb; Uxorē ne ducas. concubi
nā ñ habeas adulteriū nō facias. absq;
spe coniugij maneas. Nunq̄ te laues
in balneo. equū nō ascendas causā tuā
7 alterius inconuenientia fidelium non
agas. In conuiuijs letantium nunq̄
sedeas. In ecclia segregatus ab alijs xpi
anis. post hostium humilit̄ stes. Egredientiū
7 egredientium orōibus te commendes.
Communione sac̄ corporis 7 sanguinis
dñi cunctis dieb; uite tue indignū
te gessisti mes. In ultimo aut̄ uite tue
t̄mino quasi uiatico si obseruaueris cōsi
lium. ut accipias t̄ concedim⁹.

Occidisti publice penitentē aut in
cōsilio fuisti ut occideretur ieiuna
re debes qd ipse incepat. 7 id totum
obseruare qd' tecu p̄ceptum est de his
q̄ homicidia spōte 7 p cupiditatē cōmi
serunt. Fecisti truncationem

membrorum aut occulos fris tui eruis
ti. aut uulnerasti aliquem n propter uis
ciu. i. a. ann. plegitimas fr penit
ere debes. Si fure aut latronem sine
odij meditatione interfecisti sedm indul
gentiam dico propt imaginem si aliquid
ieiunare uolueris bonum est & elele
mosinas largiter fac. Si br eadem fa
n deponatur tamen quadiu uiuit penit
Accusasti aliquem per iniquam accusationem
occisus e. n pparce xl. dies in pane
aqua cu .uii. sequentib; a. penit deb
S i aut per iniquam delatum debilitat e. iii. xl.
plegitimas fris penit debes. Cepisti
aliquem et tradidisti eum in loco talem u oc
cisus est aut membra eius truncata
similiter ieiunare debes quam uis dicas
qd no eum ea intione illuc tradere
ut ut debilitaretur ut occideretur.
Occidisti tu aut alit aliqs pco consilium

tale cũ iuramto promisti. quod contra ue
kanonum ẽẽ. penitere iuramtum. ista
ge iusiurandum. illud melius est i
ustius quam permanere in stupri fla
gitio aut malio aliquo malo quia
scriptum est iniusta uota frangenda s.
Si iurasti pcapillũ aut pcaput eius
aut alio modo blasphemia contra
dnm̃ usus fueris. si semel nesciens
fecisti vii. d. in pane et aqua penite.
s si sedo ut iii. increpatus fecisti. xv. d.
in pane et aq̃ peñ. Si pcelum aut ptrã
sine psolem aut lunã aut paliquam
creaturã iuraueris. xv. d. peñ. Si
sacramento te obligasti ut ad pacẽ
alicuius inimici tui nullo m̃ redires p
periurio. a. i. a corpore et sanguine dñi
sis segregatus et xl. dies in pane et aq̃
peñ. Ad karitatẽ u que opit multitu
dinẽ peccatorum. celerit redi. Si de

desinisti ut iuramento te obfirmasti et aliquid agere quod deo non placeret. iuxta modum pecc. pen. et hoc quod temere iuuisse dicitur finisti, irritum reuoca.

Si aliquis te inconte iurasse contigerit quod obseruatum peiorem uertetur exitum. mutandum decernimus.

Fecisti si aliquid de ecclesiasticis thesauro iniuste tulisti. calicem siue aurum siue argentum. siue gemmas siue libros. siue pallia altaris uel aliud aliquid tale. redde quod tulisti. et .iii. karinas cum septem sequentibus annis pen.

Si ipsas sacras reliquias furatus es. repertis sacris .vii. carrinas ieiunare debes. Si infregisti alicuius xpiani domum per noctem. et abstulisti a qua drupedia. aut causa ualente. xl. sol. pecuum redd. et .a. i. plegiatum fris pen. Si non redd. .iii. a. pen. Simal

furtum fecisti: magis pen. Si rapinā
fecisti grauius debes penitere quia mi-
serabilius est quod pauperem se uidente ra-
puisti. quā quod sibi dormienti uel absenti
furatus es. Mechatus es cum uxore
alterius nō habens uxorem .xl. dies in
pane et aqua penit. cū .vii. sequentib;
annis. Si mechatus es cum uxore tua
cū alterius uxore. quia habuisti quo m
implere tuā libidinē .ii. karrinas
cū .xviii. sequentib; annis pen. debes.
quia duo aut ultra commisisti. et unum quoque
debes ēē sine penit. Si tu solutus
ab uxore cū femina uacante stuprum
perpetrasti .xxx. d. in pane et aqua pen.
S Si cum propria ancilla. similiter penit. Si
dimisisti uxorem tuā et aliā duxisti tem-
pore priore uxore. i karrinā .i. in pane
et aqua cū .vii. sequentib; ā. penit.
Nulli liceat uxorē dimittere. nisi causa

fornicationis. ideo si ipsa adulterium
perpetrauerit. tunc licet illam dimit
tere propter fornicationem. s; illa uiui
te aliam non ducere. Et; sic pariter uo
luerint permanere. ut neuter illorum se super
alterum de discidia proclamauerint. tunc
primum epc pacta inter eos penitentiam
id est post setenne penitentiam. si petierint debe
eos reconciliari. Eadem lex erit et in ma
rito. aduersus uxorem. Accepisti uxo
rem et non fecisti nuptias publice. et in
uenisti ad ecclam tu et uxor tua. et n
accepisti benedictionem a sacerdote sic
in canonibus scriptum est et non dona
ti eam qualicumq; potuisti. iii. xl. p
legitimas fr. penitere. Fecisti fornica
cionem cum sanctimoniali. id est cum sponsa
xpi. Si fecisti xl. d. in pane et aqua
pen cum vii. sequentibus. a. et in quandiu
in uis omns vi fr. in pane et aqua obser
uabis

sua testimonia e corpore exiuit. Qui ita
sepultus est ut dixeram. Et fratres omnes
eadem eius sententia perturbati ceperunt
singuli extrema queque uilia et que
eis habere regulariter semper licuerat
ad medium proferre uehementerque formi
dare. ne quid apud se esset unde reprehendi
potuisset. Cum uero post mortem eius xxx. iam essent
euoluti. cepit animus meus defuncto fratri
compati. eiusque cum dolore graui sup
plicia pensare. Tunc euocato ad me
eodem pretioso monasterii nostri preposito.
tristis dixi. Diu est. quod frater ille qui defunctus
est in igne cruciatur. debemus ei ali
quid karitatis impendere. et eum in quan
tum possumus ut eripiatur adiuuare.
Vade itaque et ab hodierna die xxx. diebus
continuus offerre pro eo sacrificium
stude. ut nullus omnino pretermittatur
dies. quo pro absolutione illius salutaris

hostia non immolet. Qui protinus ab his cessit. et paruit. Post alia curantibus atque euolutos dies non numerantibus. idem frater qui defunctus fuerat. nocte quadam fratri suo germano copioso per uisionem apparuit. Quem ille cum uidisset; inquisiuit dicens. Quomodo es frater. quomodo es? Cui ipse respondit. Nunc usque male fui. sed iam modo bene sum. quia hodie communionem recepi. Quod idem copiosus pergens fratribus indicauit in monasterio. Fratres uero sollicite computauerunt dies. et ipsa dies extiterat. quo pro eo tricesima oblatio fuerat impleta. Cumque et copiosus nesciret quid pro eo fratres agerent. et fratres ignorassent quod de illo copiosus uidisset; aperte claruit. quia frater qui defunctus fuerat per salutarem hostiam supplicium euasit.

Quod fieri oblatio post mortem ad absolutionem possit si non sit culpe insolubiles. XXIIII.

Si culpe insolubiles p̄ mortē n̄ s̄
multū solet animas etiam post
mortē sacra oblatio hostie salutaris
adiuuare. ita ut hoc non numquā
ipse defunctorū anime uideant̄ expete
re. Nam p̄dictus felix ep̄s a quodā
uenerabili uiro p̄b̄ro. qui usq; ante
biennium uixit. & in diocesi centū
cellensi urbe habitauit cognouisse
se asserit quod idem p̄b̄r in eodem
loco in quo calide aque uapores nimios
faciunt. quoties necessitas corpo
ris exigebat lauari consueuerat.
Unde factum est ut ibi die quodā
incognitum uirum ad suum ob
sequiū p̄paratū uideret. qui sibi
de pedibus calciamenta abstraheret
uestimenta susciperet. exeunti de calo
ribus sabana p̄beret. atq; omne mi
nisterium [illegible] famulatu.

pigeret. Cumq; hoc sepius fieret. idē pbr die quodā ad balneas itur⁹ ueniens intra semet ipsum cogitās dix. Viro illi q̄ m̄i solet tā deuotissi me ad lauandum obseq̄. ingrat⁹ apparere nō debeo. s; aliquid me ne cesse ē. ei pro munere portare. Tunc duas secum oblationum coronas detulit. Qui mox ut peruenit ad lo cum. hominem inuenit. atq; ex mo re eī obsequio in omnib; usus est. La uit itaq; eum iam uestir' uoluiss; egdi h quod s secum detulerat obsequn ti uiro pro benedictione obtulit. pe tens ut benigne susciperet. qd' ei grā karitatis offerret. Cui ille merens afflictus q; respondit. Michi ista quare das pat̄. Iste panis scs. ego hunc manducare nō possum. Me ... aliqu ... ido loq

huius dn̄s fui. s; peccatis meis hic
p' mortem deputatus sū. Si aut̄ in
aliquid p̄stare uis omnipotenti deo
p me offer hunc panem ut pro pec
catis meis intercedas. Et tunc exau
ditum te esse cognosce. cum hic
ad lauandum ueneris. & me minime
inueneris. In quibus uerbis disparuit.
Et is qui homo ēē uidebatur inno
tuit quia sp̄s fuit. Idem uero pbr
ebd̄a continua se pro eo in lacrimis
afflixit. Salutarē hostiā cotidie ob
tulit. & reuersus p' ad balneum eū iā
minime inuenit. Qua ure quā
tum p̄sit animabus immolatio sa
cre oblationis ostenditur. quando
& hāc ipsi mortuorū sp̄c a uiuen
tibus petunt. Q' d' uni' sit gehenne
ignis s; n̄ uno m̄ oms crucient. xxxi.
Unus q̄dē ē. gehenne ignis. s; n̄

uno in omīs cruciat peccatores. Unius
cuiusq; ex eum quantum exigit culpa.
tantum illic sentiet penā. Iam sic
in hoc mundo sub uno sole multi cō
sistunt. nec tamē eundem sol ardorem
equalit̄ sentiunt. quia alius plus estu
at atq; alius minus ita illic in uno
igne nō unus est modus incendii; q̄
qd hic diversitas corporū. hoc illic
agit diu̇sitas peccatorum. ut et ignē
nō dissimilem habeant. et tamē eosdē
singulos. dissimilit̄ exurunt. Ad ge
nera sunt oblationis p defunctis
facienda. xx vii.

Quattuor sunt genera oblatio
nis pro valde bonis gratiarum
actiones sunt hoc ē deo gratias agunt
qd bene vixerunt. Pro nō valde bo
nis ut plena remissio fiat. Pro nō
valde malis propitiationes sunt.

ut tolerabilior fiat ipsa dampnatio.
Pro ualde malis adiumenta mortuorum
tantum consolationes uiuorum sunt.

Cur anime sanctorum pro inimicis suis non
orent quos eos in igne eterno ardere
prospexerint. xxviii.

Et quid est quod sancti sunt si pro inimicis suis
quos tunc ardere conspiciunt
non orabunt + Eadem quippe causa est
cur non oretur tunc pro hominibus
eterno igne dampnatis. que nunc etiam
causa est ut non oretur pro diabolo angelisque
eius eterno supplicio deputatis. Que
nunc etiam causa est. ut non orent sancti
homines pro hominibus infidelibus impiis
que defunctis. nisi quia de eis quos utique
deputatos eterno supplicio iam nouerunt
ante illum iudicis iusti conspectum
orationis sue meritum cassari refu
giunt. Quod si nunc quoque uiuentes

iusti's mortuis & dampnatis minime
conpaciuntur quando adhuc aliquid in
dicabile de sua carne sese p[er]p[e]t[r]a[re] [tam]
ipsi nouerunt. quanto districtius tunc
iniquorum tormenta respiciunt quando
ab omni uite corruptione exuti iam
iustitie uicinius atque arcius inhe
rebunt. Sic quippe eorum mentes
per hoc quod iustissimo iudici inherent
uis districtionis absorbet. ut omnino
eis non libeat quicquid ab illius interne
regule subtilitate discordat. Utrum elec
ti siue reprobi ad loca communia
deducantur. XX VIIII.
Quidam uero siue electi siue reprobi quorum
communis causa in opere fuerit ad
loca etiam communia deducantur. ueritatis
uerbis satis facerent etiam si exem
pla deessent. Ipsa quippe ueritas
propter electos in euangelio dicit. In domo patris

mei mansiones multe sunt. Si enim dis
par in illa beatitudine remuneratio non esset.
una potius mansio quam multe essent.
Multe ergo mansiones sunt in quibus distinc
ti malorum bonorum ordines propter meritorum
consortium letantur. et tamen denarium unum
omnes laborantes accipiunt. qui multis
mansionibus distinguuntur. Unde veri
tas dicit. Colligite zizania et ligate
ea fasciculos ad comburendum. Messo
res quippe angeli sunt. qui zizania in
fasciculos ad comburendum ligant.
cum pares comparibus in tormentis
similibus sociant. Ut superbi cum superbis
luxuriosi cum luxuriosis. avari cum
avaris. fallaces cum fallacibus. invidi
cum invidis. infideles cum infidelibus
ardeant. Cur deus suos electos sic per
mittat mori. ut non invicem illorum
ostendat cuius sanctitatis sint. XXX.

Electi q̄ procul dubio ad ppetuā uitā
tendunt quid eis ob ē. si ad modum diu
moriant̄. cum fortasse numquam
eorum culpa lic; minima sit que in ea
dē debeat morte resecari. Vn̄ fit ut
reprobi quidē potestatem contra iu
uentis accipiāt. s; illis morientib; hoc
ineis grauius iudicatur. quod contra
bonos potestatē sue crudelitatis acce
pint sic idem auriusto qui eundem
uenerabilem diaconem uiuentem fe
re pmissus est. gaudere sup mortuum
pmissus nō est. Qd' sacra quoque
testant̄ eloquia. Nam uir dei cont̄
samariā missus. quia p inobedientiā
in itinere comedit. hunc inobdem
itinere leo occidit. S; statim ibi s̄
tum ē. q̄ stetit leo iuxta asinum.
& non comedit de cadauere. Ex qua
re ostendit̄. qd̄ peccatum inobediē

in ipsa morte fuit laxaturu. quo idem leo
qui iuuentute presumpsit occidere. non pre
sumpsit occisum contingere. Ad incor
poreus spiritus in inferno a corpore igne
affligatur. xxx i.
Si in uenis hominis incorporeus spiritus
tenetur in corpore. cur non post mortem. cum
incorporeus sit spiritus. etiam corporeo igne
teneatur. de antixpo. xxx ii.
Omnis qui secundum professionis sue nor
mam aut non uiuit aut aliter docet. antixpc est.
l leriq; tam quam antixpi temporum non uisuri
sunt. etiam in antixpi membris inueniendi
sunt. Ante quam ueniat antixpc multa mem
bra eius precesserunt. et praue actionis
merito caput proprium preuenerunt. secundum apostoli
sententiam qui iam misterium iniquita
tis operari illum affirmat. etiam ante quam
reueletur. Magnitudo signorum fiet sub anti
xpo. ut electi si fieri potest in errorem

mittantur. S; si electi. quomodo tribu
antur. Ergo ibunt in errorem titu
bationis ad modicum p̄multitudine
prodigiorū. nō tamē deiciendi ī sta
bilitate sua t̄rorū impulsu atq; sig
norum. Unde nō ponitur si fie
ri potest. quia electi perire non pos
sunt si cito resipiscentes cordis erro
rem religione coercebūt scientes
p̄dictum a dn̄o eē. ut dum hoc fi
erit adversarij non conturbent̄ sci
t am mira facturus est prodigia et sig
na dum venerit antixp̄c. ut in
electis quodā cordis signat̄ scru
pulum. Inquo tp̄r p̄pacientiā
gl̄iosi erūt sci. ū p̄miracula sci
mres fier̄ pores? illi enī ⁊ p̄secuto
res sustinuerūt ⁊ faciientes prodi
gia. Pro inde ⁊ durius bellum
sustinebunt. q̄ nō solum cōtra

psequentes. s. etiā contra miraculis
choruscantes dimicaturi sunt. Sicut
unus sub antixp̄i temporib; contra eccli
ā deserta sinagoga quam in ipso
aduentu saluatoris erit psecuta. dum
in mines dbls iā exercuerit magnā
crudelitatē · iā ligatus. crudelior tam̄
erit sub antixp̄o quādo etiā erit sol
uendus. Iam si tanta ligatus facere po
tuit quanta solutus faciet? Quāto
ppinquius finem mundi dbls uidet
tanto crudelius psecutiones exercet.
ut quia se continuo dampnandum cō
picit socios sibi multiplic; cum quibus
gehenne ignib; addicatur. Quanto
breue tempus uidet dbls sibi restare
ut dampnetur. tanto magna psecu
cionis ira mouetur. diuina iusticia
pmit . a tempe ut glorificent iusti sor
didentur iniqui. · ut diabolo durior

cedat. dampnationis sententiam.

Cur in hac vita sepius boni male sint. et mali bene. XXX III.

Valde sunt occulta divina iudicia cur in hac vita nonnumquam boni male sint. mali autem bene. tunc occultiora sunt. cum et bonis hic bene est et malis male. Nam cum boni male et mali autem bene. hoc fortasse deprehenditur. quia et boni si qua receperunt hic deliquerunt ut ab aeterna plenius dampnatione liberentur. et mali bona quae per hac vita faciunt hic inveniunt. ut ad sola in posterum tormenta pertrahantur. Unde et ardenti in inferno diviti dicitur. Memento fili quia recepisti bona in vita tua. et lazarus similiter mala. At cum bonis hic bene est. et malis male. incertum valde est. utrum boni ideo cum bona accipiant. ut provocentur ad aliquod

melius crescant. an iusto latentiq; iuditio
hic suorum operum remunerationem per
cipiant ut a primis uite sequentis inanes
cant. Utrum malos idcirco aduersa
feriant. ut ab eterna pena corrigendo def
fendant. an hic eorum pena incipiat. ut
quandoq; complenda eos ad ultima
gehenne tormenta perducant. Quod etiam
omnes infideles resurgere debeant
ad tormenta ad iuditium. xxx. iiii.

Resurgunt uero etiam omnes infideles s; ad
tormentum non ad iuditium. Non enim
eorum tunc causa discutitur qui ad conspec
tum districti iudicis iam cum dampna
tione sue infidelitatis accedunt. Pro
fessionem uero fidei retinentes. s; profes
sionis opera non habentes redarguuntur
ut pereant. Qui uero nec fidei sacramenta
tenuerunt. increpationem iudicis in extre
ma examinatione non audiunt. quia

p iudicantur infidelitatis suę tenebris.
ɪ eius quem dispexerunt inuentione re
dargui non merentur. Illi saltem uer
ba iudicis audiunt. qui eius fidei uerba
tenuerunt. Isti in dampnatione sua g̃
ni iudicis nec uerba percipiunt. quia
eius reuerentiā nec uerbotenus seruare
maluerunt. Illi legaliť pereunt. quia
sub lege positi peccauerunt. isti impb
tione sua de lege nich dr̃. quę nich le
gis habere conati sunt. Qđ angeli
apostate ɪ impii homines p tormen
ta quasi suppliciis expurgati non
iustorum donentur societate. XXV.

Post resurrectionem ɪ iudicium. non
credamus resurrectionem futuram
quā origenis delirat. ut demones
ɪ impii homines p tormta q̃si
suppliciis expurgati. ut illi in angeli
qua creati sunt redeant dignitatem

Obtinere nequaquam possunt. que p̄
destinata nō fuerit. s; ea que sci uiri
orando efficiunt. ita p̄destinata sunt ut p̄ca
b; obtineantur. Nam ipsa quoq; p̄hennis
regni p̄destinatio ita est ab omnipotente
dō disposita. ut ad hoc electi e labore p̄
ueniāt. quatin⁹ postulando mereantur
accipere. qd' eis ante secla dš omps dis
posuit donare. Probari m̄ apti⁹ uelim.
si potest p̄destinatio p̄cib; adiuuari.

Item de p̄destinatione. viii.

Hoc qd' ego petre intuli. concite ualet
probari. Certe nem̄ nosti. q̄ ad abrahā
dn̄s dic̄. in ysaahc uocabit̄ t̄ sem̄. Cui
etiā dixerat. Patrē multar̄ gentium
constitute. Cui rursū p̄misit dicens.
Benedicā t̄ ⁊ multiplicabo sem̄ tuum sic
stellas celi. ⁊ ut ut arenā que ē. in lit
tore maris. Ex qua re apte dat̄ intelli
gi. quia omps dš sem̄ habrahe p̄
destinauerat p̄ ysaac multiplicare ⁊

tam scriptum est. Deprecatus est ysaac
dominum pro uxore. eo quod esset sterilis. qui exau
diuit eum. et dedit conceptum rebecce.
Si igitur multiplicatio generis habrahe per y
saac predestinata fuit. cur coniugem ste
rilem accepit? Sed nimirum constat quod
predestinatio precibus impletur. quando isaac
in quo deus multiplicare semen habrahe
predestinauerat. oratione obtinuit ut
filium habere potuisset; Quod nulla cuncta
que hominibus fiunt absque omnipotentis
consilio non ueniunt. VIIII.

Nulla que in hoc mundo hominibus
fiunt. absque omnipotentis dei consilio ueniunt.
Nam cuncta secutura presciens. ante secula
decreuit qualiter per secula disponantur.

De eadem re. X.

Nec propheta est fallax qui tempus mortis
innotuit quod uir ille mori merebatur.
nec dominica statuta conuulsa sunt. quod
ut ex largitate dei anni uite crescerent

h; quoq; ante secla pfixum sunt. atq; spa
tium uite qd inopinate fors e additu.
sine augmto psciencie sunt. ınc statutu.

Q d ds singulis. dies suos pfigat. ut nec
minui nec augeri possint. VI.

Prefixi dies. singulis ab imma di psci
encia nec augeri possunt nec minui.
n contingat ut ita pscant. ut aut cu
optimis opib; longiores sint. aut cum
pessimis breuiores. sic ezechias augmtu
dierum meruit. in ipensione lacrimar.
sic de puersis scptum e. Indisciplina
tis obuiat mors. Plerumq; tam qsda
cernimus. in puerse agere. usq; ad se
nectutem ultima puenire. Quom eni
sic scptum est anteqm dies eius im
pleant pibit. cu inquibsda sepe uideam
quia etate longa iam membra defecint.
nem pruritate sua eoru desideria
exequi n desistunt.

Q̃d ds̄ omps nr̃a peccata dissimulat. xii

Omps ds̄ qui nob̄ profuturũ ẽẽ ualeat
sciens dissimulat. audire dolentium uo
cẽ ut augeat utilitatẽ. ut purget
uita ppenã. & quietas tranqllitas
quo hic inuenit ñ ualet alibi querat

Q̃d ds̄ cuncta disponat. & consi de
ret omniũ finẽ. xiii.

Omps q̃ posuit tenebris. uniuusor
finẽ ipse considerat. Uniuusorum
nomine & electos uoluit & reprobos
cõphendi. Iam bona faciens & or
dinas ds̄. mala non faciens s; ab inius
facta ne inordinate ueniãt ipse dis
ponens. considerans uniuusorum finẽ
& pacient tolerat omnia atq; maloy
intuetur terminum. quo ex malo
mutent ad bonum. Intuet etiam
r pborum finem. q demalo ope dig
ne trahant ad supplicium. Uidit

finem pseq̄uentis saul. uidit finem traditoris iude. Vidit iniustas delinquentes. s; considerauit finē delinquentium. penitentiā correctorū. Vidit quoq; sodomā delinquentem. s; considerauit finem ardoris luxurię ignis gehenne. Vidit gentilitatis finem qđ possessa iniquitatum tenebris. quando q; fide luce clarescerent. Vidit etiā iudeę tē minum qđ ab ea luce fidi quam tenebat obdurata. pfidie tenebris occurrit.

De pdestinatione. xiiii.

Predestinati ostendunt̄ mali ad penā. s; n̄ pdestinati ad peccatum. Sic eni quę factur̄ ē. d̄s. pdestinatione. Quę nec fec̄ nec factur̄ est ea n̄ pdestinauit. In aūt iudicatur̄ ē. mundū. impios pinquitatib; suis iusto supplicio dampnatur̄ propt̄ea reos pdestinauit ad penā. ipenā pdestinauit ...

ad peccatum aūt nō eos pdestinauit. qm̄
non est dš auctor iniquitatis. qm̄ sic
iusticia a deo ē. et omnis op⁹ bonum.
ita iniquitas et omne op⁹ prauum exdia
bolo. Item de pdestinatione. xv.

Iniquos itaq; q̄s pscivit dš hanc uitā
in peccato terminaturos. pdestinauit
supplicio interminabili puniendos. Inq̄ sic
culpanda n̄ est pscientia humane iniq̄
tatis. ita pdestinatio iustissime laudāda
est ultionis. Dš itaq; omnia hominū
opa siue bona siue mala pscivit. quia
eum nichil latere potuit. s; sola bona
predestinauit que s̄e in filiis grē fac
turū eē pscivit. Mala ū futura opa
eorum quos nō pdestinauit ad reg
num s; ad interitum pscivit. potentis
sima ditate. et ordinauit prouida
bonitate. de creatione āgloꝝ. xvi.

In principio creauit dš celū et terrā

& aquā ex nichilo. & cum aquā ipsam
adhuc tenebre occultarent. & aquam
terrā absconderet. facti sunt angeli &
omīs celestes uirtutes ut nō eēt ociosa
bonitas dī s; haberet inquibus pmulta
ante spatia bonitatē suam ostenderet.
& ita hic uisibil mundus ex his que
creata fuerāt factus est ornatus.

Quod nichil sit corporeum & inuisibile.
pt dm̄ solum. XVII.

Nichil incorporeum & inuisibile una
tura credendum. ñ solum dm̄. Qui
ideo incorporeus dr̄ quia ūq; ē. & oīa
implet atq; constringit. Quod omnis
creatura sit corporea. XVIII.

Creatura oīs corporea ē. & angeli
& omīs uirtutes celestes corpo[...]
sunt lic; ñcdnē subsistāt. [...]
corporeas eē credimus intell[...]
naturas. qm̄ localit cir[cum]scribunt

sic et anima humana que carne clau
ditur. et demones qui substantia an
gelice nature sunt. Cur angelorum
spiritus irremissibiliter peccauerint cum
carnis commixtione non tenerentur.

Angelorum spiritus idcirco .xviiii.
irremissibiliter peccauerunt. quia
tanto robustius stare potuerant.
quanto eos carnis admixtio non
tenebat. Homo uero idcirco post culpam
meruit ueniam. quia per carnale corpus
aliquid quo semet ipso minor esset
accepit. Unde apud respectum iudi
cis. argumentum pietatis est. hec ea
dem infirmitas carnis. Quod singu
lis hominibus singuli dentur custodes.

Abbas paulus simplex .xx.
habebat gratiam. ut in ecclesiam in
gredientium senum cogitationes
siue bonas siue malas sentiret.

Cum ergo uenisset ad ecclesiam et ingrederentur
senes uidit clara facie et leto ani
mo ingredi. et angelos eorum pariter
gaudentes cum ipsis. Unum autem
nigrum et nebulosum habentem
corpus et demones hinc atque inde tra
hentes eum admisso freno naribus.
et angelum sanctum eius a longe sequentem
esse. Beatus ergo paulus cepit flere
amarissime. et pectus suum tundere.
sedens ante ecclesiam propter eum quem
talem uiderat. Omnes autem alii senes
uidentes eum sic flentem. ceperunt eum
rogare. ut si quid mali uidisset.
cum eis ingrederetur in congregatio
nem. Ille autem noluit ingredi. sed semper
flebat. propter eum quem sic uiderat.
Post modicum uero circumspiciebat
si tales egrederentur. quales ingressi sunt.
Et uidit illum quem antea uiderat nigrum

in nebulosum. clara facie et candido corpore et demones de longe sequentes eum. Seum aut̄ anglm̄ eius ꝓpe eum hilarem et gaudentem sup eum nimis. Qd' diaboli uoluntas semꝑ sit iniq̄. potestas aut̄ eius numquā iniusta. XXI.

Sciendū ū ē. qḋ sathane uoluntas semꝑ iniq̄ ē. s; numq̄ potestas iniusta. quia a semet ipso uoluntate h̄t. s; a dn̄o potestatē. Qd' enim ipse facere iniquus appetit. hoc d̄s iustus fieri n̄ n̄ iuste ꝑmisit. Vn̄ bene in libro regum dr̄. Sp̄c dn̄i malus irruit in saul. Ecce unus idemq; sp̄c et dn̄i appellat̄ et malus. Dn̄i uidelic; ꝑlicentiā potestatis iuste. malus aut̄ ꝑ desideriū uoluntatis iniuste. Formidari ḡ n̄ debet. q̄ nich̄ n̄ ꝑmissus ualet. Sola [illegible] timenda ē. que cum hos [illegible] ꝑmiserit et ad usum iusti

iudicij - iniusta illius uolumus seruit.

Quattuor modis loquitur deus ad diabolum. et tribus modis diabolus ad deum. xxii.

Sciendum uero est. quia .iiii. modis loquitur deus ad diabolum. tribus modis diabolus ad deum. Quatuor modis loquitur deus ad diabolum. quia et iniustas uias eius arguit. et electorum suorum ... proponit. ... eorum innocentiam et concedendo permittit. et aliquando eum ne temptare audeat prohibet. Iniustas enim uias eius redarguit. cum ad illum dicit. Unde uenis? Electorum suorum contra illum iustitiam proponit sic ait. Considerasti seruum meum. quod non sit ei similis super terram? Temptandam eorum innocentiam et concedendo permittit sic dicit. Ecce uniuersa que habet in manu tua sunt. Rursusque eum a temptatione prohibet dicens. Tantum meum ne extendas manum tuam.

His autem modis loquitur electis addidit. cum vel
minas suas insinuat. vel electorum innocentiam
fictis criminibus accusat. vel temptandam
eadem innocentiam postulat. Minas quip-
pe insinuat cum ait. Circuivi terram et perambu-
lavi eam. Electorum innocentiam accusat
cum ait. Numquid Iob frustra timet deum?
Nonne tu vallasti eum ac domum eius uni-
versamque substantiam per circuitum. Temp-
tandam eadem innocentiam postulat cum
dicit. Extende manum tuam et tange
cuncta que possidet. nisi in faciem benedi-
xerit tibi. **Quod non sit palma victorie sine
labore certaminis. xx. iii.**

Sine labore certaminis non est pal-
ma victorie. Unde ergo victores nisi qui
contra antiqui hostis insidias decerta-
verunt. Malignus quippe spiritus cogita-
tioni. locutioni. atque operi nostro semper as-
sistit. si fortasse quid inveniat unde

apt examen etnu iudicis ad[illegible] exti
tat. Vis enim nosse quon[illegible] ab incipi
endo semp extitit. Quida q nunc nobcu
s(un)t q narro testantur. Quidam uir ue
nerabilis stephanus noie ualerie puincie
pbr fuit. Qui quada die de itinere do
mum regressus. mancipio suo neglegent
loquens pcepit dicens. Veni diabole discal
cia me. Ad cuius uocem. mox cepert
se caligar corrigie cum summa uelo
citate dissoluere. ut apte constaret.
qd ei ipse q nominatus fuit ad extra
endas caligas diabls obedisset. Qd mox
ut pbr uidit. uehemt expauit mag
nisq; uocib; cepit clamare dicens.
Recede miser recede. n eni tibi s; manci
pio mo loccutus sum. Ad cuius uo
ce protinus recessit. ita ut inuente sit
iã magna ex parte dissolute corrigie.
[illegible] ex parte remanserint. Qua in re

colligi[illegible] antiquus hostis qui tam pesti est factis corporalibus quod nimiis insidiis nostris cogitationibus insistit. Quod omnis culpa ante decessum oblationis munere solvatur. XXIIII.

Sed neque hoc silendum existimo quod actum in meo monasterio ante hoc triennium reminiscor. Quidam namque monachus iustus nomine medicina arte inbutus fuit. qui mihi in eodem monasterio constituto sedulo obsequio in assiduis egritudinibus meis excubare consueuit. Hic itaque langore preuentus corporis ad extrema deductus est. Cui in ipsa molestia sua frater germanus nomine copiosus seruiebat qui ipse quoque nunc in hac urbe per eandem medicine artem temporalis uite stipendia sectatur. Sed predictus iustus cum iam se ad extrema peruenisse cognouisset; eidem fratri suo copioso quod occultos tres aure

habere innotuit quod nimirum fratribus
non potuit celari. Sed subtiliter indagan
tes atque omnia illius medicamenta perscru
tantes. eosdem tres aureos invenerunt
in medicamine absconsos. Quod mox ut mihi
nuntiatum est tantum malum de fratre qui
nobiscum communiter vixerit. equanimiter
ferre non valui. quippe qui eiusdem nostri
monasterii semper regula fuerit ita com
muniter vivere. quatinus eis singulis
nulla habere propria liceret. Tunc nimio
merore perculsus cogitare cepi. vel quid
ad purgationem morientis facere. aut
quid in exemplum viventibus providerem. Precio
so igitur eiusdem monasterii preposito ad me
adscito dixi. Vide ut nullus e fratribus se
ad eum morientem iungat. nec sermo
nem consolationis ex cuiuslibet ore perci
piat. Sed cum in morte constitutus
fratres quesierit. ei suus frater carnalis dicat
quia pro solidis quos occulte habuit a

cunctis frīb; ab hominat⁹ sit: ut saltī
inmorte de culpa sua mentē illius am
ritudo transuerberet. atq; apeccato qd
ꝑpetrauit purget. Cū ū mortuus fue
rit. corp⁹ ill⁹. cū frm corporib; nō ponat
s; qlibet fossā insterquilinio facite. 7 i
eā corp⁹ piciatis. ibiq; sup eum tres
aureos quos reliqd iactate simul omis
clamātes peccunia tua tecū sit inp
ditione. 7 sic eum terra cooperite. Inqb;
utrisq; reb; unā morienti. alterā ū uolu
uiuentib; ꝓdē. Ut 7 illum amaritud
mortis aculpa solubilē faceret. 7 istos
auaritie tanta dampnatio misceri in
culpa prohiberet. Qd ita factum est.
Iam cum idē monach⁹ peruenisset admor
tem atq; anxie sequereret frīb; comē
dare nullusq; e frīb; ei aplicare 7 loq
dignaretur. ei carnal fr cur ab omib;
[illegible] hominat⁹ indicauit. Qui protin⁹
[illegible] reatu suo uehemē ingemuit. atq; i

aut maior intra excommunicatorum de
uenerit. & non possit emere. ul non ha-
unde emat. ab excommunicatis accipiendi
licentiam damus. Et siquis excommunica-
tis pro sustentatione superbię. s; humanita-
tis causa aliquid dare uoluerit. fieri n
prohibemus. Ut nullus abbas ul monachus
penitentias iniungat. XXII.
Ut nullus abbas. monachus. ul qui lib;
alius penitentias iniungat. n quibus
proprius eps hanc curam dederit. Ut abbas
decani. et ceteri ordinis ecclesię aut in suo
stente ordine. aut plationes amittant. XXIII.
Ut abbes. decani. prepositi. q pbri n
s. pbri fiant aut plationes amittant.
Q in archidiaconi natus tenent. diaconi n
sit. qui archipbrat pbri. aut honores
amittant. Qd si aliq iusta causa p
hibente pbri aut dicti ee n potuerit
plationes amittant.

Vt filii pb̄rorum 7 ceterorum ex fornicatione nati
n̄ promoueantur n̄ monachi aut clerici regu
lariter uixerint. XXIIII. De filiis pb̄ror̄.
7 cet̄ ex fornicatione nati. ad sacros gradus
nō promoueantur. n̄ aut monachi fiant.
aut in congregatione canonica regulariter
uiuant. Prelationes uero nullatenus habeant.
S; neq; serui. n̄ ad ui͞s libertati donentur.
Vt nullus abbas uel monachus canonicos
a proposito suo reuocet 7 monachi fiat. XXV.
Vt nullus abbas uel monachus canonicos
regulares a proposito pfessionis canonice
reuocare. 7 ad monasticum habitum trahē
do suscipere ut monachi fiant p̄sumat. q̄n
diu ordinis sui ecclām inuenerint. in qua
[illegible] canonice uiuendo dō seruiant.
7 animā suā saluare possint. qd̄ si temera
rio ausu id agere attemptauerit ana
thematis uinclo obligetur. De de lai
ca psona si q̄s epatū uel abbiā accep

nulla concedatur. xxvi.

Sequentes statuta scorum patrum sic i
porib; conciliis que do miserante celebra
uimus de ordinatione ecclasticarum dig
nitatum statuimus ita et nunc aplica
auctoritate decernimus ac confirmam9.
ut siquis de incepis epatum ut abbatiã
de manu alicui9 laice psone susceperit.
nullatenus inter epos ut abbes habeat.
nec ulla ei ut epo seu abbi audientia
concedatur. In sup etiam ei gram sce
petri et introitum ecclie interdicimus q
usq; locum que sub crimine tam ambitio
nis quã inobedientie qd ẽ. celus ido
latre cepit resipiscendo ñ deserit. Similr
etiã de inferiorib; ecclasticis dignitati
b; constituimus. Ut nulla secularis
potestas investituram ecclasticę dig
nitatis dare psumat. xxvii.

Siquis impator. regum. ducum marchionũ.

conuitum ut quilibet sctarum potestatum
aut psonarum inuestituram epatuum uel ali
cuius ecclesiastice dignitatis dare psump
serit eiusdem sententie uinclo se obstrictum
esse sciat. Insup etiam si n resipiscat. recclie
ppe libertate diuitiat. diuine animi ad
uersionis ultione in hac psenti uita
tam incorpore suo quam ceteris rebus
suis sentiat ut inaduentu dni spc
saluus fiat. Vt a falsis penitentiis
sit cauendum. xx. viii.

Preterea monemus omnis qui gne dap
nationis penas euadere. i. uere beatitudi
nis gaudium cupiunt uitare. ut a falsis
se caueant penitentiis. Sicut enim falsum
baptisma non lauat originale peccatum.
ita p baptismum falsa penitentia non
delet nefas comissum. Ideoque ualde
necessarium est. ut qui se aliquod graue
crimen comisisse cognouerit. animam suam

prudentibus religiosis uiris committat.
ut per eam penitentiam certam peccatorum
consequatur ueniam. Hec est enim uera
penitentia. ut post commissum alicuius gra
uioris criminis uel post meditatum homici
dium uel sponte commissi. seu periurii pro
cupiditate honoris. aut pecunie facti.
uel aliorum his similium. ita se unus
quisque ad dominum conuertat. quatinus relictis
omnibus iniquitatibus suis et custodierit
uniuersa mandata mea. uita uiuet
et non morietur. In quibus uerbis manifeste
datur intelligi. quoniam qui aliena bona
diripuerit. ~~et ea cum possit reddere. uel~~
et ea cum possit reddere. uel emendare noluerit.
uel qui arma contra iustitiam portauerit.
aut odium in corde tenet uel qui huiusmo
di negotiationibus. aut officiis impli
citus fuerit. que sine fraude. sine falsita
te. sine inuidia. sine deceptione fieri

exercere nō possit. nec ad dm̄ conuer
sus. nec de ppetratis facinorib; uerum
penitentiā facere credendus est. Vn̄ uīt
omnia uos ortam̄ atq; monemus ut
in accipiendis penitentiis nō ad illos cur
ratis in quib; nec religiosa uita. nec ē.
consulendi scientia. Qui aīas hominū
magis ad interitum quā ad salutem
ducunt. Teste ueritate que ait. Si cec̄
cecū ducat ambo in foueā cadūt. S;
ad eos qui religione ⁊ scripturarum doc
trina instructi uiā ueritatis ⁊ salutis
nobis ostendere ualeāt. De ordinatio
nibus ecclasticorū officiorum. xxviii.
Ordinationes ū ut ecclasticorum officio
rum ñ ñ inueniuj̄s. iiii. tpr̄m in ptīmo
ieiunio: mse. i quarto. in vii. ⁊ x. me
diante uespa sabbi facē attemptet ullus epī.
De pdiis ecclarū aut monasteriorū. xxx.
De pdiis namq; ut possessionib; ecclarū

ut monasteriorum hoc decreuimus ut nul
lus laicorum . sine consensu epõrum cano-
nicorũ . abbatum . monachorum . ut sentio
malum quicq̃ habeat ut possideat . Et
q̃ fecerit aut possessa nõ reddiderit ana-
thematizetur . De clericis arma ferentib;

xxx i . De clericis arma ferentib; hoc
decreuimus . ut quandiu arma tulerint
a propo gradu decidãt . De clericis qui ton
suram proiciunt . xxxii . De his
autẽ clericis qui tonsurã proiciunt . 7 acclericatũ
recedũt quos apostatas iulianistas uocita
mus statuimus ut si ad pfessionẽ clericat;
redierit omni xpiana comunione puet;.
De treua di . xxxiii . Ax ũ illa
quẽ treuã di dicim; sic obseruetur . sic̃ ab
archiepis 7 epis uni; cuiusq; prouinciar;
toci; orbis statuta est . Qui uero illã uio
lauerit usq; ad satisfactionẽ excommuni
catõni subdat; . De cõstruis cimiterior; . xxx iiii .

N e confiniis cimiteriorum sic antiquitus a scis patrib; statutum e: statuimus ita ut maior ecclia per circuitum .lx. passus habeat. Capelle u sive minores ecclie .xxx. Qui aut confinium eorum infringere temptauit ut psonam hominis . aut bona eius abstraxerit . n publicus latro fuerit . quo usq; emendet 7 qd rapuerit reddat excomunicetur. Qd diacones ante q ordinentur castitatem promittant. xxx.

Ante triennium diacones omnium ecclia sicilie plurib; factum . ut more romane ecclie suis uxorib; nullaten miscerent. Qd m durū atq; incompetens uidetur. ut qui usum eiusd continentie non inuenit neq; castitate ante proposuit a compellatum sua uxore separet atq; p hoc qd absit deterius cadat. Vn uider m ut a psenti die omnib; epis dicat . ut nullā facient diacone psumat . n q se in

315

uiturum caste promiserit . quatinus et
priora que proposito inito appetita
non sunt uolentes non exigantur . et futura
caute caueantur . Qui uero propter eandem
prohibitionem . que ante triennium facta est .
continentes cum suis uel coniugibus . uxoribus .
non uixerint . laudandi atque remunerandi
sunt . et ut in bono suo permaneant exortandi .
quia nullus dignus ad ministerium fue
rit accedere . nisi cuius castitas ante suscep
tum ministerium fuerit approbata .

Quod dictum andream episcopum pro culpa sua ab
officio suspendit . xxx . c . i i .

Maculam quam fratri . . . episcopo ut audiuit
ac terentius episcopus fecit fustibus castiga
ri . quam uis exinde post octo menses hanc obis
se non credamus tamen quia ei contra pro
positi sui ordinem huiusmodi fecit af
fligi . duobus hunc mensibus amissorum pro
sollempnitate suspendere uel ut hec cum

uerecundia qua te se decere exhiberi pos
sit instituat. Quare laici primo se ton
sorant. xxxvii. Nemo laicorum
qd liber palacii ministerium uel ecclesias
ticum patrimonium perturbat. sed omnia
ecclesiastici iuris munia. ecclesiastica nicho
minus iuri subiaceant. Diuinorum laicis ad
armorum solam militiam uel agrorum cu
ram continuam deputatis. Ob hoc se non nulli pa
rum sub obtentu religionis primo tonsora
te ceperunt. Quorum temptationi mau
ricius imperator prudenter occurrens. da
ta prolongiorum stratone legem precepit.
ut quisquis publicis fuisset administrationibus
implicatus ei ad ecclesiasticum uenire officium
non liceret. Quam legem gregorius super hoc lau
dauit dicens. Qui secularem habitum
deserens ad ecclesiastica officia uenire
festinat non relinquere cupit seculum sed
mutare. Utrum ecclesiastici uel seculares

Multos ex ecclesiastica seu seculari militia nouimus ad omnipotentis di seruitium festinare. ut ab humana seruitute liberi in diuino seruitio in deum familiarius conuersari. Qui si passim dimittimus omnibus fugiendi ecclesiastici uel secularis iuris dominium occasione prebemus. Si uero festinantes ad omnipotentis dei seruitium incaute retinemus. illi inue nimur negare quedam qui dedit omnia. Unde necesse est ut quisquis ex iuris ecclesiastici. uel secularis militie seruitute ad dei seruitium conuerti desiderant. probetur prius in laico habitu constitutus. et si mores eius atque conuersatio bono desiderio illius testimonium ferunt. absque ulla districtio ne seruire in monasterio omnipotenti domino permittatur ut ab humano seruitio liber recedat. qui diuino districtiorem

subire appetit seruituté. Si aut̃ & in monachio habitu sc̃dm patrũ regulas irreprehensibilit̃ fuerit conuśsat. p̃ p̃scta sac̃s canonib; c̃p̃ta licenti iã ad quod libet ecclasticum officiũ puehcat. Si tam̃ illis nõ sunt c̃minib; maculat q̃ interstutiuñco ueti morte mulcant.

De lapsis clicis. xxxuiii.

De lapsis sac̃dotib; ut quolibet ex clero obseruare te uolum̃ ut int̃eb; eorũ nulla contaminatione misceatis. s; p̃aupũ regula monasteria requirere; que sc̃dm dm̃ uiuere sciunt & uniuscu monasterijs ad penitentiã lapsas tra de. uel lapsorũ uno loco p̃ficiat in q̃ agere penitentiã tradunt. q̃tin ipsi ex reb; eorũ subsidiũ habeant. & de correptione eorũ sollicitudinem gerunt. Si u̇ parentes habet res eor legitimis parentib; det. ita ut eor

stipendia qui in penitentia dati fue
runt sufficiant debeant prouideri. Si q̄s
u̇ ex familia ecclesiastica sacerdotes uł
leuite uł monachi uł clerici uł quilib;
alij lapsi fuerint dari eos in penitentiā
uolumus. s; res eorum ecclesiastico iuri
nō subtrahi ad usum tamē suū accipiāt
unde ad penitendum subsistāt. ne si
nudentur locis in quib; dati fuerint
onerosi sint. Si quis u̇ parentes in pos
sessione habent. ipsi res eorum tandē
d̄ sunt. ut in ipsis una ecclesię conser
uentur. de eodem. xl.

Archidiachonem autem ut audio ha
bitare cum mulieribus phibui᷉sti ꝛ nunc
usq; in mea prohibitione despiceris. qui
n̄ iussioni tuę paruerit. eum a sacro
ordine uolumus dē priuatum. Peruenit
etiā ad nos q̄sdā de sacris ordinibus lap
sos. uł p̄ penitentiā uł ante penitentiā

ad ministeriū sui officium reuocari. q̄d
omnino ꝓhibemus. in hac re sacratis
simi quoq; canones contradicunt. Qui
p̄ acceptū sacrum lapsus in peccatum
carnis fuerit. sacro ordine ita careat.
ut ad altaris ministerium ulterius
nō accedat. Sed neq; umq̄. In qui ordina
ti sunt prīt ꝑuideri debet quales ordi
nent̄. ut prius aspiciat̄ si uita eorum
continēs in annis plurimis fuit. si he
lemosine amorem habuerit. Querendū
quoq; ē. ne fortasse fuerit bigamus.
uidendum etiam ne sine litteris aut
ne obnoxius curie compellatur post sa
crum ordinem ad actionem publicam
redire. Hec itaq; omnia fraternitas tua
diligent̄ inquirat. ⁊ si diligent̄ q̄libet
exquisitus ordinatus n̄ celerit̄ post ordi
nem deponitur. De eodem .xl.
Si lapsis ad suum ordinem reuertēdi.

licentia concedatur. uigor canonice pro
culdubio frangitur disciplinę. dum p(ro)
uersionis spem praue actionis desideria
quisq(ui)s concipere non formidat. Emeritas
siq(ui)dem u(est)ra nos consuluit si amandinus
ex p(res)b(ite)ro & abb(at)e q(ui) a u(est)ro decessore culpa
exigente deposit(us) est. in eum quo fuerit
ordinem constitutus debeat reuocari.
Q(uo)d quidem no(n) lic(et). nec fieri posse aliqua
ratione decernimus. Cuius tam(en) si conu(er)sa
tio forte meruerit sacro poia sicut ē.
p(ri)uatus officio. in monasterio eum ante
alios ut p(re)uidicas monachos ordinare. Illud
g(ra) p(re) omnib(us) studere. ut lapsos in sacrum
ordinem nullius uob(is) supplicatio aliquo
modo reuocare suadeat. De huiusmodi
n(am)q(ue) statuta s(un)t ep(isto)l(a)e dilatam credat om(n)i ...

De his qui contempta ueritate consuetudi
nem sequuntur. xlii. Qui
contempta ueritate p(re)sumit consuetudine(m)

sequi aut circa fr̄s inuidus & malignus.

quib; ueritas reuelatur. aut circa dm̄ in

genitus est. cuius inspiratione ecclia ei

inistruitur. Nam dns̄ in eu̇glio. Ego sum

inq̇t ueritas. Nō dic̄ ego sum consuetud

Itaq; ueritate manifestata cedat consue

tudo. Reuelatione enim facta ueritatis

cedat error falsitatis. Quia & petrus q̄ prius

circumcidebat cessit paulo ueritatem prędi

canti. Igitur cum xp̄c ueritas sit. magis

ueritatem quā consuetudinē sequi debem̄

Quia consuetudinem ratio & ueritas semp̄

excludit. de n̄ alienandis possessionib;

ecclesiarum XVIII. Possessiones

quas unusquisq; xp̄o dedit aut reliq̇t

a bed̄e alienare quibuslibet neq; distra

[illegible] ul quocumq; argumento non

patimur. ni forsitan aut clericis honora

[illegible] aut monasteriis religionis inten

[illegible] aut certe peregrinis si necessitas larg

iudicis deputabitur. Qui rapit pecuniam proximi sui. iniquitatem operatur. Qui autem pecuniam uel res ecclesie aufert sacrilegium facit. et ut sacrilegus iudicandus est.

De raptoribus ecclesiasticarum rerum. quod aliminibus sancte ecclesie sint repellendi. VII.

Rerum ecclesiasticarum et facultatum raptores aliminibus sancte ecclesie anathematizatos apostolica auctoritate repellimus. et dampnamus atque sacrilegos esse iudicamus. et non solum eos. sed et omnes consentientes eis. Quia pena liberi esse non poterunt illi quorum ministerium est. qui talia possunt prohibere. comprimere. et non student corrigere.

Quod peruasores et possessores ac defensores iniuste rerum ecclesiasticarum sint anathematizandi et inperpetuum dampnandi. VIII.

Valde iniquum et ingens sacrilegium est. ut quecumque pro remedio peccatorum uel salute uel requie

animarum unus quisq; uenerabili ecclię
contulerit aut certe reliquerit. ab his ī
quibus maxime seruari conuenit idē
xpianis & dm̄ timentib; hominibus
& sup omnia a pncipib; & p̄mis regio
num in alius transferri. ut conuici
p̄sumat̃. Propt̃ea q̃ hec n̄ p̃uiderit. &
alit̃ quā p̄sc̄ptum ē. p̄dia ecclīis tradita
petierit ut acceperit. aut possederit aut
iniuste defenderit. ut retinuerit. n̄ se cito
correxerit. q̃ iratus ds̄ animas percutit ana
themathe feriat̃. Sit q; accipienti. ut
danti & possidenti anathema. & institute
pene contubernium assiduum. Nec
aliquo se ante t̃bunal xpi obstaculū
muniat qui a religiosis animabus ad
substantiā paupum derelicta contra fas
sine aliqua pietatis consideratione disp
git. Ab omnibus epīs adclamatū est fiat.

De his qui monasteria & loca sacrata

infringunt. VIII.

Hi qui monasteria et loca deo sacrata. et ecclesias infringunt. et deposita uel quelibet ex inde subtrahunt. dampnum noviens componant. et communicatem explicat et uel ut sacrilegi canonice sententie subiugantur.

Ut sponsam alius in matrimonium non possit accipere. VIIII.

De coniugali autem uelatione requisisti. si desponsatam alii puellam alter in matrimonium possit accipere. Hoc ne fiat omnibus inhibemus quia illa benedictio quam nupture sacerdos imponit. apud fideles cuiusdam sacrilegii instar est si ulla transgressione uiolentur.

De his qui pacta penitentia ad carnales uoluntates et noua coniugia redeunt. X.

De his ii non incongrue dilectio tua apostolicam sedem credidit consulendam qui acta penitentia tamquam

canes ac sues aduomitus p̄stinos in uo
lutabra redeuntes. & milicie cingulū.
& ludicras uoluptates. & noua conu
gia. & inhibitos denuo appetiuere cō
cubitus quorum professā incontinentiā
generata post absolutionem filij prodiderē.
De quibus quia iā suffugium nō habeat pe
nitendi id duximus decernendum. ut
sola intra eccliā fidelib; oratione iū
gantur sacris misteriorū celebritatib;
quā uis nō merantur intersint. A dnice
aūt mense conuiuio segregentur.
ut hac saltē districtione correcti.
& ipsi inse sua errata castigent & aliis
exemplum tribuāt quatinus ab obscenis
cupiditatib; extrahantur. Quos tamen
quoniam carnali fragilitate ceciderunt.
uiatico munere cū ad dnm ceperint
proficisci per communionis gratiam uolumus
subleuari. Quā formā & circa mulieres

que se p(er) penitentiam talib(us) pollutionib(us)
deuinxerunt seruandā ēē censemus.

Q(uo)d nullus duas commatres uxorem
p(ost) alteram. XI.

Qd peruenit ad nos
sc̄itas tua. si aliquis duas sp(irit)uales comma
tres habere ualeat unā p(ost) alteram. In quo
fraternitas tua meminisse debet. scriptum
ēē erunt duo in carne una. Itaq(ue) cum cōstet
q(uo)d uir et uxor pro conubio una caro effi
ciuntur, restat uiuum compatrem cōs
titui illi mulieri. cui in matrimonio
assumpta uxor cōmat(er) ēē uidebatur.

Et ideo liquet uirum nō posse illi
sine iungi in copula que cōmat(er) erat
eius cū q(ua) idē una fuerat caro effectus.

Q(uo)d inter eos qui natura et eos qui adoptio
ne s(un)t filii matrimonium cōtrahi nō
posse. XII. [illegible] inter eos qui natura
et eos qui adoptione filii sunt, uenerande
romane leges matrimonium contrahi

non pmittunt. Siquidem primus institutionū
liber. cum de nuptiis loquerēt. inter certa
inter eas inquid psonas que parentum libe
rorum ue locum inter se obtinent nuptie
contrahi nō possunt. Uti inter patrē et filiā.
ut auunculum et neptem ut matrē et filiū.
ut auiā et nepotē. et usq; ad infinitum. Et
si tales psone inter se coierint nefarias atq;
incestas nuptias contraxisse dicuntur. Et hec
adeo ut quā uis p adoptionē parentum li
berorum ue loco ēē ceperint nō possint inter se
matrimonio iungi. Itaq; eā que tibi p adob
tionem filia aut neptis ēē cepit nō potes
uxorem ducere. Et infra. Si qua p adob
tionē soror tibi ēē cepit. quādiu quidem
constat adoptio. sane inter me et eā nuptie
consistere nō possunt. Si ergo inter eos nō contra
hitur matrimonium. quos adoptio iungit.
quanto potius a carnali oportet inter se
contubernio cessare. quos p celeste sacramentū

regeneratio sci spc uincat. Longe g̃
congruentiꝰ filius patris mei ut fr̃s mis
appellatur is quē g̃tiā diuina quā
humana uoluptas. ut filius eius ut fr̃
mis ēēt elegit. Prudentiā q; ab alīna
corporis commixcione se certum. qm̄ spc
scs sua nos kl aritate coadunauit. q̃
sicut carnal necessitudo ut inuicem nos
mutabile cuiusdā corruptibil hominis
arbitrium copulasset. Quo tpr nuptie
sunt celebrande. ꝛ quod abstinendū
sit aptoratus. ꝛ habbis quas consi
gũnei habuer. VIII. [illegible] omnib;
denuntiare ut nullus uxorem accipiat.
n̄ publice celebratis nuptiis ut has dē
nuptias fieri phibere ab aduētu dn̄i usq;
inoctab epiphanie. ꝛ a xl. usq; ĩn sactū
pascha clusū. ꝛ augationib; usq; inoctab
pente. Raptū omī m̄ phibere. Et ut ad p̃mā
sui sãguinis finiam. ut ad quā cõsãguine

suus usq; ad vii. generationē habuerit.
nullus accedat. uel alterius sponsam
nemo ducat. Ut nullus ordinis uel
pfessionis psona aquocumq; pncipe
sclari ul abepis inuitis pdia ecclias
tica suscipiat. XIIII.
Quicumq; militū ul cuiuscumq; or
dinis seu pfessionis psona pdia
ecclastica aquocumq; rege
ul pncipe sclari ut abepis inuitis
seu abbtib; seu quib;libet ecclarum
rectorib; suscepit ul susceperit ul inuasa
sit. ul eorū cōsensu tenuerit. n eadē
pdia ecclijs restituerit. ex comunicatiom
subiaceat. Ut false penitentie dicunt
que n sedm auctoritatē patrum p
qualitate criminum inponuntur. XV.
Falsas penitentias dicimus
que nō sedm auctoritatem scorū
patrū p qualitate criminū inponunt.

Ideo que quicumq; miles uel ne
gociator uel alicui officio deditus
quod sine peccato exerceri non pos
sit gravioribus culpis irretitus
ad penitenciā venerit. uel qui
bona alterius iniuste detinet. uel
qui odiū in corde gerit recognos
cat se verā penitenciam nō posse
pagere p quam ad eternam uitam
ualeat puenire. nisi arma deponat
ulterius que non ferat nisi cōsilio reli
giosorum epōrum p iusticia defenden
da ut negotiū derelinquat ut
offitiū deserat. et odiū ex corde di
mittat bona que iniuste abstulit
restituat. Nec tamen desperet in
terim. sed quicquid boni facere
poterit ortamur ut faciat qua
tinus deus illustret ad penitē
ciam cor illius S

De ieiuniis iiii. or. temporum. xvi.

Licet nova consuetudo ecclesie nulla ful
ta auctoritate numeret inter ieiunia et
ordinationes. iiii.or temporum primam ebdo
madam primi mensis om. et secundam quar
ti id est. iunii. vetus tamen auctoritas sanctorum
patrum est ut in initio quadragesi
mali et in ebdomada pentecostes debeat obser
vari. Unde leo papa ait. Huius observan
tie utilitas dilectissimi in ecclesiasticis preceptis
est custodita ieiuniis. que ex doctrina sancti
spiritus ita per totius anni circulum distributa
sunt. ut lex abstinentie omnibus sit as
cripta temporibus. Siquidem ieiunium ver
num in quadragesima estivum in pentecoste. autumpnale
in mense. vii. hiemale in hoc quippe. x.mo
celebremus. Item gelasius papa. Ordinationes
autem presbyterorum et diachonorum in iiii.or mense
iunii. vii. et x. sed etiam quadragesime. initio. ac
mediana quadragesime. die sabbati et ac deinde beati

scā pape. & felix atavus eius. Simac̄
quoq; ac simplicius legunt ordina
tiones in febrario celebrasse. ut pote
xl. initio concurrente. De ieiunio aūt
quarti mensis agelasio. qd̄ sed in
leonem semp ē. inchoata pcēt. amul
tis ambigitur. Sic enim leo pp̄ in
quit de ieiunio & ordinatione eius.
Preceptum scī spc̄ donum salubritē
ac necessitate consuetudo ē. instituta
ieiunii. ut siquis forte inē ipsa festi
uitatum gaudia negligens libtas
ut inmoderata licentia psumpsit.
hoc religiose abstinentie censura cas
tiget. que ob hoc quoq; studiosius
exequenda ē. ut illa innobis que
in hac die ecclie diuinitus sunt illa
ta. pmaneant. Item. Repletis namq;
aplis uirtute promissa & in corda eo
spū ueritatis ingsso. nō ambigim̄

inēcctā celestis dom sacramīta doctrīā
ac spūalem continentię disciplinam
de paralitica magisterio diuinitus fu
isse conceptā ut sc̄ificante ieiunio
mites conferendis s karismatib; fie
rent aptiores. Inquib; duob; exemplis
satis ostenditur post pent̄ adconferen
dos sacros ordines. ab aplis. ieiunia
fuisse constituta. Sic q; ieiunia q
dragesimale uiuij ac pent̄. ad formā
ieiunij misis vii. ix. Id ieiunium
ab aplis spū sc̄o baptizatis cum ordi
natione statutum fuisse mox sequens
ordinatio. vii. diachonorum ostendit
facta oratione solute ieiunij. Vnde
hec. ii. sunt coniūg dicens. hoc genus
nō eicit nisi oratione et ieiunio. Quarti
ū misis ieiunium agelasio dr̄ qd sabbm
ante pent̄. sepl ī. iiii. qd ī. iii. mise re
peritur. Ppt q̄ uia plītate ieiunium

quoq; inicium .xl.[us] potest dici ieiunium
primi mensis. quia sabbatum eius sepius in primo
mense quam in sbrio inuenitur. Sic enim
nomen habet sicut quilibet locus nomen a loco in quo
sepius habitat. Quorum mensium .iiii.
propheta zacharie significatiua est. dicens.
ieiunium primi. ieiunium quarti. ieiunium
vii.[mi] et ieiunium .x.[mi] erit domui iuda in
gaudium et in letitiam. et in sollempnita
tes preclaras. Ieiunio autem .xl.[us] initii be
ne ordinatio sacri ordinis competit.
Quidem post baptismum xpistus a spiritu sancto ductus
ad ieiunandum post ea apostolos suos ad sa
crum ordinem elegit. sic apostoli spiritu bap
tizati post ieiunium diaconos consecrandos
elegerunt. Moyses quoq; post descensionem
spiritus in igne et loquentis .l. dies egressio
nis primo penitet. et post ieiunium aaron
cum filiis consecrandum elegit. Et
sic sacer est numerus .iiii.[or] temporum.

ex numero iiii^or fluminum. iiii^or uirtutum. iiii^or elementorum. iiii^or euangeliorum. Quod prepositi usibus non debeat applicari quod comuni utilitate datur. XCII. Ratio nulla permittat ut prepositi cuiusque usibus applicetur quod comuni utilitati datum esse cognoscitur.

eius de eo

De his qui res ecclesie aut competunt aut peruadunt aut iussu principum retinentes filiis uel heredibus suis relinquunt. XCIII.

Generaliter quicumque res ecclesie confiscare aut competere aut peruadare periculosa aut sua infestatione presumpserit nisi se scitissime per ecclesie de qua agitur satisfactione correxerit perpetuo anathemate feriatur. Similiter et hi qui res ecclesie iussu uel largitione principum uel quorumdam potentium aut quadam inuasione aut tirannica potestate retinuerit et filiis uel heredibus suis uti a quibusdam iam factum audiuimus quasi hereditarias

reliquerint. ñ cito res di anmonita aponti
fice agnita ueritate reddiderint. ꝑpetuo
anatematthe feriantur. De his qui nau-
fragio pereunt. ut quicumq; eos aut bona
eorum inuenerit secure dimittat. xviii.

Eiusdē

Qm̄ di uditio ñ nullos naufragio ꝑire
cognoscimus. et eos quasi legali iam iure
diabolico immo instinctu ab his quib;
medit̄ subleuari et consolari debent de
p̄dari conspicimus statuimus et sub ana
thematis uinculo ut a pdecessorib; nr̄is
statutum est iubemus. ut quicumq; hom̄
quemlib; aut bona illius inuenerit. secure
tam eum q̄m omnia sua dimittat.

Ut constricti sacram̄to aut fidelitate apt
excomunicatos: apłica auctoritate soluat̄. xx.

Iterum scōrum p̄decessorum nr̄orum
statuta tenentes. eos qui excomunicato
fidelitate aut sacram̄to constricti s̄.
apłica auctoritate a sacram̄to absoluim̄.

7 ne t̄ fidelitatem obseruent modis omnib; ꝓhibemus, de his q̄ ignorantia aut sim plicitate. aut timore. aut necessitate co municant excomunicatis. XXI.

.m. q. m. Et qm̄ peccatis nr̄is exigentib; multos ꝓ causa excomunicationis ꝑire cotidie certum partim ignorantia. partī etiam nimia simplicitate. partim timore. partī etiā necessitate. deuicti mīa anathema tis sententiā adtemp' ut possum' oportu ne temparamus. Ap̄lica auctoritate ab anathematis uinculo hos subtrahimus. uidelic; uxores. liberos. seruos. ancillas. seu mancipia. nec nō 7 rusticos. 7 seruien tes. 7 omīs alios qui nō adeo curiales sunt eorum consilio scelera ꝑpetrentur. Et illos q̄ ignorāt̄ excomunicatis comuni cant. seu illos qui comunicāt. cū eis qui comunicāt̄ excomunicatis. Qui cumq; enī aut orator. siue peregrinus

ut iniusti iustorum societate elonentur. eo qd' li; conueniat diuine pietati. ne q'd ex rationabilibus peat creatur is. s; q'libet in saluentur. S; nos credamus ipsi iuditi omnium. retributori iusto qui dix. ibũt impii in supplicium ęternum. iusti aũt in uitã ęternam.

Q'd resurrectio fieri debeat in etate pfecte iuuentutis. et qd' pfectu n indigeat. XXX. VI.

Inchoatio pacis scorum est in hac uita. non pfecta. tunc aũt erit plenitudo pacis. dum adeli contemplationem ab sorta carnis infirmitate conualuerit.

Resurrectio mortuorũ ut apls ait inuirum pfectum. in mensuram etatis plenitudinis xpi futura ẽ. in etate iuuentutis quę pfectu nõ indiget. et absq; inclinatione defectus in pfectione ex utraq; parte. plena est et robusta.

Q'd in die iudicii duo ordines in quatuor diuidantur. XXX. VII.

Que sunt differentie uel ordines hominum in iudicio hec est. electorum et reproborum. Qui tamen diuiduntur in iiii^or.

Perfectorum ordo est unus. qui cum deo iudicat. et alius qui iudicatur. utrique tamen cum christo regnabunt. Similiter ordo reproborum partitur in duo. dum hi qui intra ecclesiam sunt mali iudicandi sunt et dampnandi.

Qui uero extra ecclesiam inueniendi sunt. non iudicandi. sed tantum dampnandi. Primus igitur eorum ordo qui iudicantur et pereunt. opponitur illi ordini bonorum de quo sunt qui iudicantur et regnant. Secundus ordo eorum qui non iudicantur et pereunt. opponitur illi ordini perfectorum qui non iudicantur et regnant [illegible]. Tercius ordo est eorum qui iudicant et regnant. illi ordini contrarius est. de quo sunt qui iudicantur et pereunt.

Gemina punit sententia impios dum aut hic prius mortales mentis occecate

peritur. ne ueritatem uideat aut dum
in fine dampnabitur. ut debitas penas
exsoluat. de glā iustorum post iudiciū.
Non faciet inustum cor xxx viii.
miserum iustorū compassione damp
natorum condolendi affectio. ut tantum
erit scōrū de dī contemplatione gaudiū.
ut ēsticie nullus ībuat interitus. Sic cō
parat color candidus nigro colori ut
sit pulcor. ita ⁊ scōrū requies comparata
dampnatione malorū gliosior erit. Cres
cit ꝙ scōrū glia dum debita dampnat
impiū pena. Finito iudicio incipit ēē
celum nouum ⁊ tra nouam. xxx viiii.
Ut ait batus augustinus peracto finito
q; iudicio. tūc ēē desinit hoc celum
⁊ trum. quando incipiet ēē celum nouū
⁊ trā noua. Mutationem namq; rerum
omnium interitu transilium hic mund⁹
unde ⁊ aptls dic̄. Preterit ꝙ figura hui⁹
mundi. Figura ꝰgo perit. nō natura.

Ut pbr indie nō amplius quā tres
missas celebret. xl.

Iterum decretum ē. ut un⁹ qsq; pbr
indie non amplius quā tres missas
celebrare psumat. De illis qui romā
irri sunt. xli. Decreuit itaq;
sca sinod⁹ ut nullus romā eat ni cum
licentia sui epi ut eius uicarii. Ut kar
rina nō diuidat penitenti. xlii.

Et illud sub anathemate pceptum
est ut nullus pbror cui quā peni
tenti diuidere carrinā psumat. si
infirmitas ñ imē fuerit. De honore
monachis competente. 7 ut nullus
eorū temptet ecclastica aut secularia
inquietare negotia. nec alienum
seruum pt̄ conscientia dñi ei sfuire.

Qui uere 7 pure solitariā eligunt
uitā digni sunt conueniēti hono
re. Quia tamē quidā habitu mona
chi utentes ecclasticos actus ciuilesq;

conturbant circumeuntes indifferentes ciuitates nec non & monasterio se ipsos presumptioni propriae commendantes: placuit neminem sibi aut hedificare aut constituere monasteria. aut oratori domum sine conscientia ipsius ciuitatis epi. Eos uero qui per singulas ciuitates seu possessiones in monasteriis sunt. sub iectos esse epo. et quietem operam dare atque obseruare ieiunia & orationes. in locis in quibus semel deo esse deuouerint permanentes. Et neque communicare ecclesiasticas neque saeculares aliquas adtractare actiones relinquentes propria monasteria. nisi forte iubentur propter urgentes necessitates ab ipsius ciuitatis epo. Et neminem seruorum suscipi in monasterium ut sit cum eas monachus. nisi cum domini proprii conscientia. Preterreuntes uero haec decretum extra communionem esse. ne nomen domini

blasphemet. Conueniat uero ciuitatis epo
cura et sollicitudinem necessariam monas
teriis exhibere. Ex decreto nicholai ppe.
Nicholaus eps seruus seruorum di omnibus
archiepis. epis. abbatibus. clericis. et lai
cis fidelibus tam maioribus quam minoribus.
per omnes gallias in xpo commorantibus. uno
aquitanicis. guasconibus. salutem et apostolicam
benedictionem. Anno millesimo dnice
incarnationis. l viii. anno pontifi
catus nri primo. indictione. xii. romana
urbe in basilica sci saluatoris que
appellatur constantiniana sciam con
gregantes sinodum a scis patribus uidelicet
cxiii. epis exceptis abbatibus et ceteris
religiosis ac laicis celebratam de statu
scę ęcclię ad comunem utilitatem
do propitio canonice disposuimus. Inter
cetera autem de nicholaitarum heresi.
id est de coniugatis pbis diaconibus
omnibusque clero constitutis consultum

ab omni consilio statutum corroboratū
continet ita. Quicumq; sacerdotum
diaconorū ut subdiachonorū post insti
tutum beate memorie predecessoris nostri
s cissimi leonis pape de castitate clericorū
concubinā palā duxit ut ductā non reli
quid ex parte omnipotentis dei auctori
tate beatorū apostolorū petri et pauli precipi
mus et omnino contra dicimus ut missā
nō cantet neq; euangeliū pronunciet. nec
epistolā ad missā legat neq; in presbiterio ad
diuina officia cum his qui prefate institu
tioni obedientes fuerint maneat. neq;
partē ab ecclesia recipiat. quo usq; ab
sententia super huiusmodi deo concedente
procedat super huiusmodi. Et precipientes
statuimus ut hi predictorū ordinum
qui eiusdē predecessoris nostri decreto obe
dientes hec seruauerint iuxta ecclesias
quib; ordinati sunt sicut oportet reli
giosos clericos simul manducent

xxx xxxx quicquid eis abscolis competit habeat. Et rogantes monem⁹ ut ad aplicã comunẽ scilicet uitã sũ mope puenire studeãt. quatin⁹ pfec tionẽ consecuti cum his qui centesimo fructu ditant' incelesti patria mereant asscribi. I I. [I]llud quoq; capitu lum addim⁹ desimoniacha heresi cõ pritũ. I. desimoniacis symoniace or dinatorib; ut ordinatis. ide simonia cis symoniace a n̄ simoniacis. ide symoniacis nõ symoniace a symo niacis. Symoniaci simoniace or dinati ul ordinatores sedm ecclasticos canones aproprio gradu decidant. Sy moniaci qq; symoniace a n̄ symo niacis ordinati. similit' ab officio ma le accepto remoueantur. Symonia cos aut n̄ symoniace a symoniacis misedit' p man⁹ inpositiones ppt' inecessitate cõcedim⁹ in officio pmane.

Ex decretis anacleti pp. titulo xvii.
de electione episcoporum.

Electionem quoque ut supra memoratum
est. summorum sacerdotum sibi dominus reserua
uit licet electionem illorum bonis sacer
dotibus & spiritalibus populis concessisset.

E xphē lib. xx. Incipiunt capitula.

i. De presbitero ab episcopo excommunicato qui inflatus
scisma fecerit. ii. De licita copula & illicita
& quibus causis interuenientibus potest solui uel non
solui. iii. De coniunctione eorum quorum
consensus in nuptiis deest. iiii. Quod sacrile
gus sit qui ecclesiam dei eiusque predia uastat
& diripit. v. Quod homicidium perpetrat qui
ecclesie pecunias rapit uel fraudat. vi. De prauis
pastoribus ecclesiasticarum rerum quod a liminibus
sancte ecclesie sint repellendi. vii. Quod peruasores
& possessores & defensores iniuste rerum ecclesias
ticarum sint anathematizandi & in perpetuum
dampnandi. viii. De his qui monasteria
& loca sacrata infringunt. viiii. Ut

sponsam alius alt in matrimonium non pos
sit accipere. x. De his q̄ p acta penitentia ad
carnales uoluptates in noua coniugia rede
unt. xi. Q͞d nullus duas spiales comatres
unā post alterā habere ualeat. xii. Q͞d ne
cos q̄ natura . nec eos qui adoptione s̄ filii mat
moniū commat carnalib; nō posse. xiii. Quo
tp̄re nuptie sīt celebrande . et quod abstinen
dum sit a prauis . et ab his q̄s consanguinei
habuerīt. xiiii. Q͞d nullꝰ ordinis ut pfessionis
psona . a quocumq; principe sclari . ut ab epis
inuitis pdia ecclesiastica suscipiat. xv. Q͞d
false penitentie dicuntur que nō scdm aucto
ritatem patrum pro qualitate criminum im
ponuntur. xvi. De ieiuniis iiii or tpr̄u. xvii.
Q͞d propriis usib; nō debet aplicari . q͞d comuni
utilitate datur. xviii. De his q̄ res ecclie aut
competunt aut inuadunt . aut iussu principum
retinentes xviiii. De his q̄ naufragio pereut.
ut q̄cumq; eos aut bona eorū inuenerit secure
dimittat. xx. Ut constricti sacramento aut fidelitate

52

apud excommunicatos. apostolica auctoritate solvatur.
suis relinquuntur filiis ut heredibus. XXI. De his qui
ignorantia. aut simplicitate. aut timore. aut
necessitate. communicant excommunicatis. XXII.
Ut nullus abbas vel monachus penitentias imponat.
XXIII. Ut abbates in diocesi in qua ordines ecclesie
aut in suo statu ordine. aut prelationes amittant.
XXIIII. Ut filii presbiterorum in qua ex fornicatione
nati. non promoveantur. nisi monachi aut clerici regulariter
vixerint. XXV. Ut nullus abbas vel monachus
kanonicos a proposito suo retrahere et monachizare.
XXVI. Ut de laica persona siquis quicquam vel abbatiam
acceperit. nulla ei audientia concedatur. XXVII.
Ut nulla secularis potestas investituram ecclesiastice
dignitatis dare presumat. XXVIII. Quod a fidelis
penitentiis sit cavendum. XXVIIII. De ordinationibus
ecclesiasticorum officiorum. XXX. De predis ecclesiarum
aut monasteriorum. XXXI. De clericis arma ferentibus.
XXXII. De clericis qui consilium preveniunt. XXXIII.
De treuua dei. XXXIIII. De constructis cimiteriorum.
XXXV. Quod diaconi antequam ordinentur

castitate promittat. xxxvi. Q[uo]d s[an]c[tu]s g[rego]r[ius] andrea[m]
ep[iscopu]m pro culpa sua ab officio suspendit. xxxvii.
Q[uo]d nare laica p[ri]mo se consolat. xxxviii. Q[uo]d iuri
ecclesiastici ut ex servitute in monasterio servat.
xxxviiii. de lapsis clericis. xl. de eodem.
xli. de eod[em]. xlii. de his qui contempta
veritate consuetudines sequuntur. xliii. de
no[n] alienandis possessionibus eccl[esi]ar[um]. xliiii.
De raptorib[us] viduaru[m] vel virginum. xlv. de
trina mersione baptismatis. xlvi. de sacra
mento contra officium custodire. xlvii. de
eod[em]. xlviii. de duob[us] generib[us] mendacior[um].
xlviiii. de eod[em]. L. Quid agendu[m] sit
in minoribus, et maxima pecca. li. de sacra
mento inconvenienter promissio. de p[res]b[yte]ro ab ep[iscop]o ex
communicato q[ui] inflatus scisma fecerit. i.

Si q[ui]s p[res]b[yte]r a p[ro]posito suo excommunicat[us]
vel correptus fuerit. debet utiq[ue] ap[ud]
vicinos ep[iscop]os co[n]q[ue]ri ut ab ipsis eius causa
possit audiri ac p[er] ipsos suo ep[iscop]o reconciliari.
Q[uo]d in nisi fecerit s[ed] sup[er]bia q[uo]d absit inflat[us]

cetaginosis secundi ca pitula viii.

scaenendum abepo sin communione di
xerit. ac separatim cum aliqb; scisma faci
ens siceficium dō obtulerit loco amisso ana
thema habeatur. De licita copula uel
licita . inquib; causis interuenientib;
potest solui. & nō solui. II.

Hunc aut ne nuptiali simulationi
supaddat' maestus. qm oportet eos
& corā diuinis & corā humanis oculis
legalit' actionabilit' disiungi q' illegalit'
indiuino iusu fuere coniuncti. talia
scōrū doctemus testimonia que ad agē
dam causā sint manifestissime patē
tia. Scs ambrosius inepla ad chorintios
dic. Non est enim fr aut soror seruitu
ti eiusmodi. Hoc est nō deberi reuerē
tiā coniugii ei q' horrunt auctore coni
gii. Non enim ratū est matrimoniū.
qd sine dī deuocione ē. Et scs iheronim'
inicio libro comti eple pauli ad hephesios.
Q m itaq; subiecta est ecclia. sic subiecta

sit uxor uiro suo. Quem eni habet principi
tum et subiectionem xpc et ecclia huic eide
ordini marit et uxor astringitur. Sed uidendu
ut quom in xpo et ecclia huic eide ordini ma
rit et uxor astringatur. Sed uidendum ut q
modo in xpo et ecclia sca coniunctio est. ita
in uiro et in muliere sca sit copula. Sicut
aut no omnis congregatio hereticoru xpi
ecclia dici potest. nec caput eoru xpc e.
sic no omne matrimonium qd uni uiro
suo sedm xpi pcepta non iungitur rite
coniugium appellari potest. sed magis
adulterium. de qb ita sac kanones dif
finiunt. Sane quib coniunctio illicita
ee dr habebunt ineundi melioris coniu
giu libertatem. Et in sinodo apc liptinas
habita. cui sub karolo magno principe. xxiii.
epc et nobis sacellari. ac scs bonefacius ex
pcepto zacharie aplici psedes legatur
ut si uir mulieri desponsate. dotate
ac publicis nuptiis ducte sedm aplm

54

debitu coniugale non potuerit reddere: et hoc aut amborum confessione aut certa qualibet approbatione fuerit manifestum separentur. et mulier si se continere non poterit. alii uiro legaliter nubat. Videlicet secundum diffinitionem sancti leonis pape. et traditionem doctorum super demonstratam dubium non est eam mulierem non pertinere ad matrimonium in quo coniunctione sexuum non docetur xpi et ecclesie sacramentum hoc est nuptiale fuisse sacramentum.

De coniunctione eorum quorum consensus in nuptiis deest. III.

Sufficiat secundum leges solus eorum consensus de quorum coniunctionibus agitur. qui consensus si solus in nuptiis forte defuerit cetera omnia etiam cum ipso coitu celebrata frustrabuntur. et hoc chrisostomo magno doctore testante qui ait. Matrimonium coitus non facit. sed uoluntas.

Quod sacrilegus sit qui ecclesia dei cuiusque propria mactat et diripit. III. [E]dsedem

aplica plati ē. quod pdia diuinis usib;
tradita quidā humanis applicet. ido
eni tradita sunt sub trahāt. Quapp̄t
ab omnibus illa usurpantibus audacia
tollenda est. ne pdia sub electis celes
tibus iudicata aquibusdam irruentib;
inueniuntur. Ut siqs psumpserit sacle
gus iudicetur. Sic ē qui ecclīā dī uas
tat. eiusq; pdia idonaria expoliat.
inuadit ē. sacleg. sic ille qui eius
sacerdotes insequit sacleguȝ reus existit
sic saclegus iudicatur. Ut homici
dium ppetrat q ecclie pecuniē
rapit ul fraudat.

Qui abstulerit aliqd pat ul mat
aliquid homicidii. particeps ē. Pat
nr sine dubio. ds ē. Mat uero nra ecclia.
que nos in baptismo spiritualit regene
rauit. Ergo qui xpi pecunias ecclie
rapit aufert. & fraudatur. homicida ē.
atq; ut homicida in conspectu iusti

Si corrupisti uirginē & post ea cā
dē suscepisti uxorē eo quod solas
nuptias qđ maximum ē. uiolasti .ā. i.
plegitimas fr̄s pen̄. Si aūt n̄ duxisti
eā .ii. ā pen̄. Accepisti ᵗ illā uxo
rē quā alt̄ s̄ desponsatā habuerat—
dimitte illā. qr̄ numq̄ potest ᵗ fieri
legitima & xl. d̄. in pane & aqua
cū septē. sequentib; ā. penit̄. Ra
puisti uxorē tuā & ui sine uoluntate
mulieris ul̄ parentum in quorū mun
diburdio tenebatᵗ illā adduxisti. Si
fecisti nec illā habere debes sc̄dm
Kanonum auctoritatem. nec aliam
unquā Kanones te habere concedunt.
S i aūt illa consentiens nō fuerit. in
dn̄o licentiā habendi. tu aūt xl. d.
in pane & aqua penit̄. cū vii. sequē
ā. & sine spe coniugii maneas.
Contigit ᵗ ut uxor tua te conscio

⁊ hortante cum alio uiro. illa aūt nolente ad ulteriū ꝑpetrare. Si fecisti. xl. d. in pane ⁊ aqua penit. ex uii. ā. ⁊ ex his in pane ⁊ aq̄ ⁊ numquā sis sine penitentia. Si aūt uxor tua hoc probare pōtuerit qđ tua culpa ⁊ tuo iussu se renitente ⁊ reluctante ad ulteriā sit si se continere nō potest nubat cui noluerit tantum in dño. tu aūt sine uxore spe in ppetuo maneas. Illa si consentiens fuerit. que tibi ē iuncta. ⁊ ipsa faciat. Accepisti uxorem cognatā tuā. ut quā cognatus habuerit. separari debes ab ea. ⁊ penitere iuxta modū cognationis. quia sci patres incestis coniunctionibus uicti prorsus nōme reseruāt. Unde ⁊ gg. Si q̄s inquid de propria cognatione ut quā cognat⁹ habuerit in coniugiū duxerit. anathema sit. Quare scire debes

adte inuitasti. Si fecisti. ii. a. p legitimas
fer. penit. Si obseruasti lunā nouā
p domo facienda. aut coniugiis sociā
dis. ii. a. p legitimas fer. pen. Qr̄ scp
tū ē. Omne qdcumq; faciatis in uerbo
aut in ope. oīa in nōe dn̄i nr̄i ihū xp̄i fa
cite. Requisisti sortes in codicibus
ut plures solent. in psalteriis. ul in eu
glis. x. d penit. Credidisti umq̄
ul particeps fuisti huius pfidie. qd
quidā dicunt se posse p incantationē
tempestatē commouere. aut mentes ho
minū mutare. a. i. p legitimas fer pen.
Fecisti maleficia illa. ut animalia
tua a peste & clade liberares. & al
terius pderes. ii. a. p legitimas fer
penit. Credidisti ut aliqua femina
sit noctu ambulans cum demonum
turba in similitudinem mulierum trans
formata. quā uulgari stultitia oldā

uocant .ā.i. plegitimas frs penit.
Maledixisti pat ut mat tue. ut flagellasti eos. ut malu q̊ dehonorasti. xl. d. in pan̄ 7aq̄ cum vii sequentib; ā. penit. Reduxisti ut transmisisti. ut uendidisti aliquē hominē incaptiuitate. ñ ppace communi. reduc eum si potueris. sin aut̄ .ii ā. penit. Concremasti domum ut areā alteius odij mediatione. Si fecisti redde dampnum. 7.i. ā. p̄. Soluisti ieiuniū in xl. antequā uespertinum celebraretur officium ñ propt̄ infirmitatē. Si fecisti pro uno quoq; die .iii. d' penit. Contempsisti ieiunium indictū a scā ecclia. 7 noluisti eum obseruare cum ceteris xp̄ianis xl. d' inpane 7aq̄ pen̄. Soluisti ieiunium .iiii. tp̄rm .xl. d'. p̄.
Ieiunasti d' dn̄ico ppt̄ abstinentiam 7 religionē .xx. d'. ī pan̄ 7aq̄ pen̄.

quia non est ita ut multi sacerdotes mul
tos seducunt dicentes quod in ipso pecco
penitentiā eē possit. Qua propē̄ ueri
scias. quia quādiu in ipso peccato fue
ris. penitentiā eiusdē̄ peccati nichil
ualet. Concubuisti cum uxore tua
ut cum alia aliqua in anno more .xl.
d. in pane et aq̄ penī̄ debes. Iunxisti
te uxori tue menstruo tp̄r. Si fecisti .xx.
d. penī̄. Mulier tua intrauit ecclīā
ante mundum sanguinē̄ post partū.
tot dies peñ. quot ecclīa carere debuerit
Si aut̄ concubuisti cum ea his diebus
dictis .xl. d. in pane et aqua penī̄.
Concubuisti cum uxore tua p̄ q̄ in
fans motus in utero fuerat. Si fecisti
.xl. d. in pane et aq̄ peñ. Concubuisti
cum uxore tua p̄ manifestatā conceptio
ne .v. d. penī̄. Concubuisti cum
uxore tua die dñica .iiii. d. penī̄.

Coinquinatus es cum uxore tua in xl
d. peni. aut xxvi. sol in helemosinam
dabis. Si pebrietatem euenerit. xx.
d penit. Viginti dies ante natale dni.
& omis dies dnicos & in omnib; legiti
mis ieiuniis & innatalicijs aplorum
& in pcipuis festis castitate debe=
custodire. Si aut non custodisti. xx d.
penit in pane & aq. Falsum
testimonium dixisti. ita debes penit.
sic adultium & homicidium sponte co
missum. Si propt amore fecisti: ut
membra pderes. aut uita. & adulte
rium bona tua tunc diuide penite
tia. & ipsa puide ne tib ulterius con
tingat. Consulisti magos=
& indomum tua induxisti ut fura
ab eis exquireres quasi a ppha. & il
los qui sortes exercent uel illos q uel
auguriis. ul incantacionibus inseruiunt

Si non obseruasti ieiunium legitime
maioris. & dierum rogationum
& uigiliarum scorum. xx. d. p. Bibisti
umquam tantum ut per ebrietatem uomitum
faceres? Si fecisti xv. d. p. Negle
xisti ut istis iiii. temporibus. i. in cena
dni in pascha. in pent. & in natl dni
corpus & sanguinem dni non acciperes
n forte prohibitum fuerit a sacerdote. xxx
d. p. Fecisti aliquid ut dixisti in quo
cumque opere tuo. per sortilogam & magicam
artem. n nomine dni inuocasti? x. d. i pan
& aq. p. Fecisti quod plures faciunt
scopant locum in medio laris & inmittunt
grana in loco calido. & si salierunt gra
na. periculosum erit. si autem ibi man
serint bonum erit. x. d. p. Concubu
isti cum sorore uxoris tue? Si fecisti
neutram habeas. Et si ipsa uxor tua
conscia sceleris non fuit. si se continere

non uult. nubat in domino cui uult. Tu autem a[...] sine spe coniugii maneatis. et semper cum penitentia sitis.

Si absente te uxore tua uel nesciente. in lectum tuum soror uxoris tue intrauit. et putasti uxorem tuam esse. et concubuisti cum ea peracta penitentia legitimum coniugium tuum habere potes. Illa adultera digna iudicata debet affligi. et in eternum coniugio debet priuari.

Fecisti fornicationem cum duabus sororibus. et soror sororem ante stupratam non intellexerit. et tu posteriorem sororem prius esse ignorasti? Si fecisti .vii. annos debes penitere. et postea potes uti legitimo coniugio. et sorores similiter. Si autem non ignorauerunt usque ad mortem peniteant. et se a coniugio abstineant.

Fecisti fornicationem cum aliqua femina. et frater tuus te sciente

eãdẽ dux͛ uxorem. Si fecisti: eo qd
fri tuo crimen celasti. [illegible] p̃ ...
post penitentiam tu & fr tuus uxo
res accipe potestis tantum indño.
M ulier aut̃ usq; ad mortem peniteat
& sine coniugii maneat. Fecisti
fornicationem cum uxore fris tui.
S i fecisti penitere debes tu & ipsa usq;
ad mortem. & sine spe coniugii p
manere. fr aut̃ tuus si uult aliã
accipiat. Fecisti fornicationẽ
cum matre tua. xv. p. i. ex his i
pane & aqua. & absq; spe coniugii
pmaneas. & numq̃ sis sine penitẽtia.
Fecisti fornicationẽ cũ cõmatre
tua. Si fecisti separari debes ab
ea. & xl. d. qd karrinã uocant.
cũ vii. sequentib; annis. p. Fe
cisti fornicationẽ cum filiola qu
tua spiitali quã de fonte suscepisti

aut ad manus epi tenuisti: Si fecisti.
separari debes ab ea . xl . d . qd kar
rinā cū septem sequentib; annis . p .
Tenuisti filium tuum aut filiā ut
filiastrū ut filiastrā tuam ad cō
firmationem ut astante suscepisti . &
ideo hoc fecisti ut discidium faceres
int te uxorem tuā . Si q̄ē in aliud
consilium facere noluerit . tunc sepa
rari debes ab uxore tua . & xl . d . i pane
& aqua peñ cum vii sequentibus
annis & nunq̄ debes ēē sine penitētia
& sine spe coniugii maneas . Uxor
aut tua si se continere non potest nu
bat in dño . Fecisti fornicationē
cum sorore tua . x . a . p . i . ex his i pañ
& aqua & quādiu uiuis p̄ agas . & ēē
debes sine spe coniugii . Soror aut
absq tua si consentiens n̄ fuit penit pac
ta potest nubere .

piscem qui mortuus in flumine in
uenitur. iii. d. p. Fecisti falsitatem
ut fraudem in mensuris aut in ponderib;
s si fecisti aut consensisti. xx. d. in pane
7 aq. p. Lauasti te in balneo cum mu
lierib. 7 alijs mulierculis 7 uidisti eas
nudas. 7 ipse te. iii. d. in pane 7 aq. p.
Incedisti ecclesia aut consensisti. Si fe
cisti ecclesia ipsam tuum restitue.
7 de uuirigeldum tuu pauperibus dis
tribue 7 xx. a. p. Detraxisti ut re
tinuisti aliquid de oblationib; que do
sunt oblate. Si fecisti ut consensisti.
xl. d. in pane 7 aq. penit. Neglexisti
decimā tuā do dare tā de frugib;
quā d pecudibus ut malum pro bo
no comutasti. in quadruplum pus
restitue que fraudasti. 7 xx. d. in pa
ne 7 aq. penit. Oppssi paups qui
e uicini erant. 7 sua abstulisti illis

nolentib; redde ill' sua. xx. d' ī pane
⁊ aq̄. p̄. Accepisti corpus ⁊ sanguinē
dn̄i post aliquā paruissimā degustatio
nem. n̄ p̄ro mane .xl. d'. in pane p̄.
Fecisti quod quidam facere solent
in ecclia. ut p̄us propt' uerecundiā
circumstantium parū commouentes la
bia. de inde ad fabulas ⁊ aduani loq'a
pro rumpunt. x. d'. p̄. Reticuisti pec
catum fr̄is quod erat usq; ad mortē.
neq; corripuisti eum. ut resipisceret.
tamdiu. p̄. q̄ndiu reticuisti. Defendisti
reos propt' misc̄diā. ut propt' amici
ciā ut in hoc inmisericors fuisti nocentib;
si fecisti. xx. d'. p̄. ī pane ⁊ aqua. Cre
didisti q'd quidā credere solent dum
it faciunt si cornicula ex sinistra eo℞
in dextera cantauerit ill' ind' se sp̄ant
habere prosp̄um it' dum aut' an͡ij
fuerint hospicio si tunc auis illa que

Fecisti fornicationē ut quidā facere
solent ita dico. ut tu inmanu tua
ueretrum alteri9 accips ⁊ alt̄ tuū in
sua ⁊ sic pagitionem ⁊ delectationē
semen proiceres si fecisti. xxx. đ inpa
ne ⁊ aqua penit. Fecisti tecū sol9
fornicationem. ut manu propria
ꝑputium tuum commoueres ⁊ sic se
mī p delectationē proiceres. x. đ in
pane ⁊ aqua penit. Fecisti for
nicationem utquidā facere solent
ut tuum uirilis membrū inlignū
pforatum. aut inaliquod huiusmo
di mitteres. ⁊ sic sem proiceres. xxx.
đ. i pane ⁊ aq̄ p̄. Fecisti fornica
tionem cum masculus ut cum ani
malibus contra naturā si semel fecisti
ut bis. ⁊ si uxorē nō habuisti quod
adimplere tuā libidinē potuisses.
xl. đ. i pane ⁊ aqua. cum vii. sequntib;

annis & numq̃. sis sine p̄. Si aut̃ uxo
rem habuisti. x. ã. p̄. d bes. Si aut̃
in consuetudine habuisti illud scel'
x. v. ã. p̄. Si in pueritia t̃ contige
rit. c. d. ĩ pane & aq̃ peniť. Come
disti scabie corporalem pro aliqua
sanitate. aut bibisti propt̃ solutio
nem uermiculos qui pediculi uocãt̃.
aut bibisti urinã humanã siue
stercora comedisti. vii. d. p̄. Co
medisti morticina. id ẽ animalia
que a lupis seu a canib; dilacerãt̃.
& sic mortua inuenta sunt. x. d.
p̄. Comedisti aues quas oppresserunt
accipit. & n̄ prius occidisti eas ferro
aliquo. v. d. ĩ pane & aq̃ penit. Co
medisti aues & animalia. que inre
tib; strangulantur & sic mortua in
ueniuntur. n̄ in necessitate famis
feceris. x. d. p̄. ĩ pane & aq̃. Comedis
ti

muricepſ uocatur eo qđ mureſ capiat
mā ꝑquā uadunt ante ſetnuſ uola
uerit ſe illi augurio ꝫomnia comutarĕ
magiſ quā đō. Si feciſti aut iſta cre
didiſti .iii. ań inpań ꝫaq̃.p̄. Quia
uiſ ēē ꝑdicte interogationeſ fris ꝫ
uiriſ ſint communeſ. tam ēē ſubſe
quenteſ ſpecialit̃ ad fēmiſ ꝑtinēt. iii.

Feciſti qđ quedam mulieres fa
cere ſolent. ut faciſeſ molim
aut machinamtū inmodum
uirilis membri admĭſuram tue
uoluntatiſ. ꝫ illud locum uerendorū
tuorum poneres ꝫ fornicationem face
reſ. cum aliiſ mulierculis. ul̄ alie eodē
inſtrumto. ſiue alio tecū. Si feciſti
.iii. ań. p legitimaſ fr̄s. p̄. Feciſti
qđ quedā mulieres facere ſolent. ut
ſupra dicto molimine. ul̄ alio aliq̊
machinamto tu ipſa inte ſolam faceſ

fornicationem. Si fecisti .i. a. p. Fecisti quod quedã facẽ solent mulieres ut propt̃ libidinem extinguendam puerpera sua coniungãt. & sic confricando pruritũ illarũ extingere desiderant. Si fecisti .iii. xl. plegitimas fr̃s. p. Fecisti quod quedam facẽ solent ut cum filio tuo paruulo fornicationem faceres. ita dico ut filiũ tuum supra turpitudinẽ tuã poneres. ut sic imitateris fornicationẽ. Si fecisti .ii. a. plegitimas fr̃s. p̃. Fecisti quod quedam mulieres facere solent ut subcumberes alicui iumto uel illud iumtum prouocares ad coitũ qualicumq; posses ingenio. & sic coiret tecum. Si fecisti karrinã .i. in pane & aqua. p̃. cũ .vii. sequentib; annis. & numq̃ sis sine. p̃.

Fecisti qd̃ quedam mulieres

ieiunare debet ps. mill. cc. genib; flexis
decantet. Si aut̄ hoc facere nō potest.
sine genu flexione. sedendo aut stādo
in ecclia si fieri potest. sin aut̄ in uno
loco conuenienti. mill. dc. l xxx. ps
decantet. 7 omni die siuelit. 7 se abs
tinere nō potest. s; .vi. fit̄ ieiunet.
ad .viiii. Et a carne 7 sagimine
7 a uino toto mīse se abstineat. Aliū
aut̄ cibū p̄q̄ ps. sup̄ dictos decanta
uerit sumat. Isto ordine tot' ill anni
redimendus est. De ill' q̄ ieiunare
nō possint 7 ps nesciunt quom̄
penit̄ unius anni redimere possit. xii.

Qui uero ps nonnouit 7 ieiunare n̄
potest. pro uno anno quē ī pane 7 aq̄
penit̄ debet . de paupib; elemosinā
xxvi. sol 7 omīs vi. fit̄. ieiunet in pan̄
7 aq̄. 7 .iii. xl. id est. xl. d̄. ante
pascha. 7 xl. d̄. āte festiuitatem

sci iohis baptiste. xl. ante nat dni. In
his. iiii. xl. quicquid suo ori. pparatur in
cibo ut potu. illud estimet quanti preci
sit. et medietate illius distribuat in elemosi
nam pauperibus. et assidue roget dnm. ut
oratio eius et helemosine eius apud dnm ac
ceptabiles sint. De illis qui ieiunare non
possunt et habent unde redimere possint.

Siquis forte non potuerit xiii
ieiunare. et habuerit unde redimere
possit. si dives fuerit. pro vii. ebdomadis det
sol. xx. Si non habuerit unde tantum dare
possit. det sol. x. Si autem multum pauper
fuerit det sol. iii. Sed attendat unus
quisque cui dare debeat. sive pro redemp
tione captivorum sive super sanctum altare. sive
pauperibus. De illis qui non possunt ad
implere quod in penitentiali scriptum est. x

Qui non potest sic agere pen ut supius
diximus faciat sic. Si an. a. cotinuos

ieiunare deb; et nō potest sic redimat.
In .i. ā. erogat in helemosinā sol. xx. vi.
in .ii. ā. xx. In .iii. ā. erogat sol. xviii.
hoc sunt solidi .in. iii. ā. lx. iiii. Potentes
aūt homines plus dare debent. q̄ eū plus
committūt plus ab eo exigitur. Et qui aliena
committūt .i. iā se alienis abstinere de
bent. Caro enim lēta trāē ad culpā. afflic
ta reducat ad ueniā. De illis qui ieiunare
nō possint. et nō habent unde redimere
possit. xv. Qui ieiunare n̄
potest et nō habet unde redimat. ipse nō
uit. p. i. dī. quē in pane et aq̄ ieiunare deb
iii. in ab; beati immaculati usq; ad dnm
cum tribularer decantet et sexies miserere
mī ds. et septuagies prostrat intātum
et p singulas genu flexiones. pater nr̄ decantet.
Qui aūt psal. nō nouit p. i. d. quē in pane.
et aq̄ ieiunare debet centies psternat se
intantū et p singulas genu flexiones. Pater nr̄
dicat.

Vt in capite xl. omis publice peni tentes in ciuitate ueniant. et ante fores ecclie nudis pedib; epis se repsentent. xvi.

In capite xl. omis penitentes qui publi cam suscipiunt penitentiam. ante fores ecclie se repsentent epo ciuitatis sacco induti nudis pedib; uultib; demissis. Ibi adee decani debent idt archipbri parrochiarum qui eoru conuersatio nem diligent inspice debent. Post hoc in ecclia eos introducat. et cum oi clero vii. ps pstrat cum lacmis decantet. Tunc surgens ab oratione iuxta qd kanones iubent manus eis imponat. aqua benedicta supeos aspgat. cinere prius mittat. dein cil capita eoy cooperiat et cum gemitu et crebris suspirijs eis deo nuntiet. qd sic adam. pro iectus est de paradiso. ita

& ipsi ab ecclesia pro peccatis abiciuntur.
Post hoc iubeat ministris. ut eos extra
ianuas ecclesie expellant. Clerici uero prose
quantur eos cum responsorio. In sudore
uultus tui ues. In cena domini rursus ab
eorum decanis & eorum presbiteris ecclesie
liminibus repraesententur. Qua aucto
ritate modus penitentie pecca
confitentibus inponi debeat. xvii.

Modus tempus est q. penitentie
peccata sua confitentibus. aut
per antiquorum canonum institutionem.
aut per scripturarum sanctarum auctoritatem.
aut per ecclesiasticam consuetudinem proba
tam inponi debet a sacerdotibus. Nam
qui peccatis grauibus leues quosdam
& inusitatos inponunt penitentie
modos consuunt puluillos secundum pro
pheticum sermonem sub omni cubito
manus & faciunt ceruicalia sub capite

uniuerse etatis adcapiendas animas. Dis
cretio namque seruanda ē. in talib; . ut qui
publice peccat. publice multet penitentia
tia. & sedm kanones pro merito suo
excommunicetur & reconcilietur. Quod
diuersitas culparū diuersitas pe
nitentiarū. xviii.

Diuersitas culparum diuersitatem fa
ciat penitentiarū. Iam & corporum me
dici diuersa medicamenta componunt.
ut aliť uulnera. aliť morbū. aliť humo
res. aliť putredines. aliť caligines. aliť
constrictiones. aliť conbustiones curent.
Ita spiritales medici sollerť sedm kano
num instituta non et suo consensu
uniuersa disponat. De ill q penitentiā
iniunctā adimplere festinant.

Unū quēq; hominem xviiii.
accedentē adpenitentiā si uiderit
acriť & assidue stat in penitentia

statim remissius age aduersus eum.

Ut quocies cumque aliquis ad penitentiam accesserit. sacerdos ieiuniis cum eo communicare debeat orationibus. xx.

Quociescumque christianis penitentiam iniungimus. et nos communicare cum eis debemus in ieiunio .i. aut .ii. septimanis aut quantum possumus. ut non dicatur nobis. quod sacerdotibus iudeorum dictum est a domino. Ue uobis legis periti. qui aggrauatis homines. et imponitis in humeros eorum honera grauia et importabilia. ipsi autem uno digito uestro non tangitis sarcinas ipsas. Nullus enim medicorum uulnera infirmantium potest curare. nisi fetoribus particeps fuerit. Eodem modo nullus sacerdotum uel pontifex peccatorum uulnera curare potest aut animabus peccata auferre nisi prestante sollicitudine et oratione lacrimarum. De incestis uariter commissis. xxi.

Si quis incestum occulte commiserit. et sacerdoti occulte confessionem egerit indicet ei remedium kanonicum quod subire debuisset si eius facinus publicatum fuisset. Verum quia latenter commissum. detur ei a sacerdote consilium ut saluti anime sue pro occulta penitentia proficiat. hoc est inquantum poterit uigiliis helemosinis. et orationibus se purgare contendat.

De lapsis in ordinibus sacris si resurgere possint. XVII.

Nam tua scitas inde a nobis requisiuit ut tibi rescriberem a sacerdotali officio post lapsum resurgendi dum dicas de hoc kanones diuersos et legisse. diuersasque sententias. alias resurgendi. alias nequaquam posse. Nam nos generaliter amicena incipientes hanc cum reliquis. IIII^{or} uenerarunt. quia ipsa

sequentes. cetere in cunctis sententiis uni
nimes concordant. Nos ergo precedentes patres
sequamur. quia auctore deo a sacra doc
trina illorum non discordamus. A capite
itaque incipientes usque in certum al
taris ministrum. hanc formam ser
uandam cognoscimus. ut que in minore
maior precedit sic honore extat maior.
ita sit in crimine. et que maior sequitur
culpa. maior ei impliceatur uindicta. et sic
postea penitentia credatur esse fructuosa.
Post dignam ergo penitentiam et satisfactionem
credimus posse redire ad honorem propheta
dicente. Numquid qui cadit non adiciet
ut resurgat? Unde et in peccantibus dicitur. Pec
cator in quacumque die conuersus inge
muerit. omnes iniquitates eius obliuio
ni tradentur. Si enim redemptor noster in
obliuione peccantium delicta reliquit.
quis hominum condempnanda reseruet?

Cum apostolus dicat. Deus qui iustificat quis
condempnet? Hinc dauid post actam pe-
nitentiam dicit. Docebo iniquos uias tuas:
et impii ad te conuertentur. Ipsum dein-
de beatum principem apostolorum petrum lap-
sum esse cognoscimus. Sed post negatio-
nem trinam. penitentia secuta est
et post penitentiam misericordia data quia illum
ab apostolatu non deiecit quem ante se ipsum
negare predixit. Ergo necesse est illos
restaurari in loco honoris qui per penitentiam
reconciliationem meruerunt diuine pietatis.

De eadem re. c. xiiii.

Comperimus etiam horrendis quibusque
criminibus implicatos tota discretione
sub mota non solum de factis atrocibus
necessariam penitudinem non habere. sed
nec aliqua correctione penitus succeden-
te. Ad diuinum ministerium honoremque
contendere; non nullos autem in ipsis ordinibus

constitutos gravib; delinquentes fa
cinorib; non repelli cum ⁊ apls clamet.
Nemini cito man' inponendas neq; com
municandum peccatis alienis. itaq; ma
iorū ueneranda constituta pronuncient.
huius mi etiā si forte subrepserint
tanquā qui ante peccauerint deiec
tos oportere depelli qd' sacre professio
nis oblitos preuaricatores q; sci propositi
procul dubio submouendos. Quod
iustum sit omnib; hominib; ut
se reprehendant. xxiiii.

Quidā fr̄. requisiuit abbatem
pimenien dicens Quid ē. pat̄
qd' dic̄ apls. omnia munda mundis. At
ille dix̄ ei. Siquis ad hunc sermonem
peruenire potuerit. ut eum intelligat.
uidebit se minorem ēē totius creature.
Cui fr̄. Et quomodo possum me uidere
minorē eo qui homicida. Respondit

senex. Si potuerit homo adhuc sermo
nē apli pueniri. uiderit hominē qui
forte occidit aliū. dicē in semet ipso. Iste
quidem hoc solum peccatū fecit. ego autē
omni hora homicidium committo. me ip
sum interficiens. Et cum fr̄ requireret
quomodo hoc possꝫ fieri. respondit
hec sola est hominis iusticia ut semet
ipsum reprehendat. Tunc enim iustus
est cum sua peccata condempnat.

De . iiii . or ordinibꝫ electorū . xxv.

Quidā ex patribꝫ inter tali posit⁹ uidit
iiii. or ordines ante dm̄. Primus quidem
ordo erat omniū infirmantiū . et grās
agentium dō. Secds̄ uero erat eorum qui
hospitalitatem sectantur . et in hoc ministrant.
Tertius uero illorū qui solitudinem
sectantur. Quartus uero illorum qui
ppt̄ dm̄ in obedientia subiecti sunt
patribꝫ. Erat ergo illis trib; ordinibus

hic ordo superior qui obedientiam exhi
bebat. et habebat torquem aureum. in maiorem
gloriam peccatis possidebat. Dixit autem senex
ei. qui hoc est ita tibi demonstrabat.
Quid est. hoc quod isti plus ceteris exultant.
et in maiori honore gloriantur? Audi
ei. Quia isti alii omnes habent aliquam
requiem ad implendas proprias uoluntates.
hic uero reliquit totum et pendet in uoluntate
patris iubentis. ideo maiorem gloriam ceteris est
sortitus. De illis qui peccata sua sine
condigna penitentia se laxari falluntur. xxvi.

Quisquis malorum operum sine condigna
penitentia quemquam ueniam adeo percipere
posse dixerit peius ceteris et cum deceptus
alios decipere festinat duplici noxa
constringitur. hoc est proprii erroris.
et aliene deceptionis. Quod ab illicitis
se abstinere debeat qui illicita commisit. xxvii.

Qui se illicita meminit commisisse

aliciis etiam studeat abstinere. quatinus p hoc conditori suo satisfaciat. ut qui comisit p̄hibita sibimet ipsi abscidere debeat etiam concessa. **Ut nullus p̄ penitentie actionem ad miliciã seclare redire debeat. XXVIII.** Contrarium est omnino ecclasticis regulis post penitentie actionem redire ad miliciã seclare. cum apls dicat. Nemo militans dõ. implicat se secularibus negociis. Unde n̄ est lib a laqueis diaboli qui se mundane milicie uoluerit implicare. **Q d̄ penitentes a coniugiis abstinere debeant. XXVIIII.**

Quod penitentes a coniugiis et ornamentis atque alba ueste abstinere debeant. et discordes pellantur ab ecclia donec ad pacem redeant. **De clericis qui corporali delicto delinquunt si restituiri possit. XXX.**

Nulla est in huiusmodi sententiis doctorum diuersitas intelligenda. qd̄ alibi legitur

inlapsu corporali restaurandam honoris gradum post penitentiã atq; alibi post huiusmodi delictum nequaquã reparandum pro- orisque ordinis meritum. Hec aut̃ diuisitas hoc in distinguitur. Illos aut̃ ad pristinos officii gradus redire precepit kanon quos penitentie precesserit satisfactio ut digna peccatorũ confessio. Ac cõtra hi qui neq; auitio corporis emdat̃ & ad hoc carnale delictum quod admiserit̃ · uani uẽ dicate quadã supsticiosa temeritate in tantur. nec gradum utiq; honoris. nec grãm communionis accipiat̃.

Qui sub gradu **de eadẽ re. xxi.** ceciderit post penitentiã contentus sic baptizate communione infirmis dare. ulterius tantum in ministrare.

Q d post .vii. annos penitentiẽ sacerdotem cassata canonum inpristinum statũ remanere precepit. xxii.

Canonum censura p(er) .vii. annos iter(um) meare penitentem sacerdotem instituit p(re)sbiterum p(re)cepit non expletione p(ro)prii arbitrii. s(ed) potius ex sententia diuini iudicii sanxit. Iam legitur q(uod) maria soror aaron p(ro)phetissa dum obtrectationis aduersus moysen incurrisset delictum. ilico stigmate p(er)cussa e(st). Cumq(ue) p(re)cass(et) moysen ut emundaretur. p(re)cepit ea(m) extra castra egredi. .vii. dieb(us) (et) post emundatione(m). rursus ea(m) castris reuerti.
Maria q(uae) soror aaron esse intelligitur sacerdotis que dum sup(er)bie dedita sordidis simus corruptionu(m) maculatur erroribus morete extra castra .vii. dieb(us) id e(st) a collegio eccl(esi)e .vii. an(n)is p(ro)iciatur. que post emundationem interioru(m) loci siue p(re)sbiteru(m) dignitatis recipiat meritu(m).

De illis q(ui) animalia a bestiis laceratas uel laqueis strangulata comedunt. .xv.

Credidisti quod quidam credere solent
ut inquacumque domum intrauerint
pullos aucarum. pauonum pullos gallinarum.
et iam porcellos. et aliorum animalium
fetus uerbo uel uisu uel auditu obfascina
re et perdere posse affirmant. Si fecisti
aut credidisti. i. an. debes p. Fecisti
quod quedam mulieres facere solent. tollunt
piscem uiuum mittunt in puerperium
suum et tamdiu ibi tenent donec mortuus
fuerit. et decocto pisce uel assato ma
ritis suis ad comedendum tradunt.
Ideo hoc faciunt. ut plus inamorem ea
rum ardescant. Si fecisti. ii. a. p.
Fecisti quod quedam mulieres facere so
lent. prosternunt se in faciem et discoo
pertis natibus. iubent ut supra nudas nates
conficiatur panis. eo decocto tradunt con
maritis suis ad comedendum. ii. a. p.
hoc faciunt ut plus amentur [illegible] quia tempore

si fecisti .ii. ā. p. Posuisti infantem
tuū iuxta ignē. & alius caldariā sup
ignem cum aqua misit. & bullita aq
sup fusus ē. infans mortuus est. Tu
aut̄ qui infantē. vii. ā. intra custo
dia debuisti habere. iii. ā. p. Ille aut̄
qui aquā in caldariā misit innocens
erit. Fecisti qđ quedā mulieres
facere solent instinctu diaboli. Cū
aliquis infans sine baptismo mor
tuus fuerit. tollūt cadauer paruuli
& ponunt in aliq̊ secreto loco & palo
corpusculū eius transfigunt dicentes.
si sic nō fecissent qđ infantulus surge
ret & multos ledere possent. Si fecisti
aut credidisti .ii. ā. p. Oppressisti
et infantē tuū sine uoluntate tua
tu aut pondere uestimentorū tuo
d c ul q. suffocasti & hoc post baptismū
laqueis n fuerit. si fecisti xl. d. i pane

+aq̄ peniᵗ. ⁊ holerib; atq; leguminib;
⁊ abstineas te a coniuge donec illi
xl. dies ptranseant. pᵒ iii. a. plegiti
mas fīs. ⁊ in xl. iiii. a. obserues.
d' si ante baptismum infans opp
ssus fuerit. proximos xl. d. ut
supᵃ preceptum ē. p. pᵒ ea ū quinqn
niū expleas. [O]ppressisti infan
tē tuum uꝑ tecte oppssum. ū ta
mᵉ tuus simul in lecto iacuistis.
nī apparet utrū apatre seu a te suffo
catus ēēt non debeas inde securi
ēē nec ēē sīn. p. S; tam̄ in his mag
na debet ēē consideratio pietatis ubi
nulla mala uoluntas fuit. s; pro
pria mors. tam̄ propē negligentiā
xl. d. debeas peniᵗ. Si autē uos no
latet interfectores ēē infantis non
uoluntate s; negligentia iii. a. p.
unum ex his in pane ⁊ aqua tempē

peniteudinis ab omni luxuria uos cas
todire debeatis. Exercuisti le
nocinium aut inter ipsa aut in aliis
ita dico ut tu meretricio more tuis
amatorib; corp' tuu ad tractandum
ut ad sordidandum pretio tradidisses.
seu corp' filie tue ut neptas. ut alicui
xpiane amatorib; uendidisti. ut co
sensisti. ut inter nuntia fuisti ut stu
prum aliqd tali m perpetraretur.
Si fecisti. u. a. p. Comedisti in xl.
si fecisti in ipsius anni circulo ab
omni esu carnium te abstineas.
Comedisti de cibo iudeorum. ut aliorum
paganorum que ipsi sibi preparauerunt
Si fecisti xl. d. p. Bibisti par' aliqd
idonica die. Si fecisti. iii. d. in pane.
7 aq. p. De ammonitione principaliu
Nunc t uiciorum 7 eorum speciebus eu
octo principalia uitia explicabo

Si nullis te percussum tactum uulne
ratum: sentis. uide ne me deles. idem
superbiam uanam gloriam. inuidiam. iram.
tristiciam. auariciam. uentris ingluuiem.
luxuriam. Ex quibus si te culpabilem recog
noscis: penitentiam suscipe. nam ex his omnia
uicia oriuntur. De superbia que initium
omnis peccati est. et regina omnium malorum
nascitur omnis inobedientia. omnis
presumptio et omnis pertinatia. contentiones
hereses arrogantia. De uana gloria.
iactantia. arrogantia. indignatio. dis
cordia. inanis glorie. cupido et ypocrisis.
De inuidia nascitur odium susurratio. detractio.
exultatio in aduersis proximi. afflictio
in prosperis. De ira oriuntur rixe. tumor
mentis. contumelie. clamor. indignatio.
presumptio. blasphemie. sanguinis effusio.
homicidia ulciscendi cupiditas. iniu
riarum memoria. De tristicia nascitur

malicia. rancor animi pusillanimitas.
amaritudo. desperatio. torpor. uagatio
mentis. De auaritia. oriuntur inuidie.
furta. latrocinia. homicidia. mendacia.
piuria. rapine uiolantie. inquietudo.
iniusticia. iudicia contemptus ueritatis
futurae beatitudinis obliuio ob-
duratio cordis. De uentris inglu
uie ppagatur inepta leticia. scurri
litas. leuitas. uaniloquium. inmun
dicia corporis. instabilitas mentis.
ebrietas. libido. hebitudo sensus. De
luxuria generatur cecitas mentis.
inconsideratio. inconstitia oculorum.
ut totius corporis precipitatio. amor
immoderatus sui odium mandatorum
dei affectus psentis seculi. horror et des
patio futuri. Item de uirtutibus quibus
eadem uitia superari possunt. et de concłu
sione penitentie.

faciunt ut conceptus excutiant sive
maleficiis aut sive erbis ita ut aut
conceptum inficiant aut excuciāt.
vel si nondum conceperint. faciunt ut
non concipiāt. Si fecisti aut consen
sisti. aut docuisti. III. ā p legitimas
fr̄s. p̄. S; antiq̄. diffinitio usq; ad exi
tum vite tales ab ecclia removet.
n ā quocies conceptum impedierint
tot homicidiorum rei erunt. S; dis
tat multū utrū paupcula sit. 7 p
difficultate nutriendi. vel fornicandi
causa. 7 pro suis sceleribus celandis
faciat. In concilio aūt hilerdensi
ita de his q̄ infantes suos ex adult̄io
cōceptos excuciuīt p̄cipitur.

Si vero qui male conceptos ex
adulterio factos vel editos necare
studuerint vel in uteris matrum
pocionib; aliquib; colliserint in utroq;
sexu adulteris id ē. pat̄ vel matri

p̃ vii. annorũ curricula communio
t̃buatur. ita tamẽ ut omni tempore
uite suę fleat & humilitati insistat.
Donasti ut hostendisti alicui ut cō
ceptum suum aut excuteret. aut
occideret. Si fecisti. i. ā. p̃. Excussisti
conceptum tuum antequã uiuificaret
i. ā. p̃. [Oc]cidisti filiũ aut filiã uo
luntarie p̃ partum. Si fecisti. ii. ā. p̃.
& numq̃ sis sine penitentia. Negle
xisti infantẽ tuum ut p̃ tuã culpam
moreretur. Si fecisti. i. ā. plenum
mas fri. p. & numquã sis sine. p̃.
Confecisti aliquã pocionẽ mortiferã
& cũ ea aliquẽ occidisti. Si fecisti Kar
rinã. i. cũ vii. sequentib;. ā. ieiunare
debes. & nũq̃ sis sine. p̃. Si aut̃ uolu̾
ti & non p̃fecisti homicidium. i. ā. p̃.
Miscuisti de semine uiri tui. ut propt̃
diabolica facta plus in amore tuũ
exardesceret. Si fecisti. vii. ā. p̃.

7 in pentecosten. iiii. d. 7 in missa sci
iohis bapte. 7 scę marię. 7 xii. aplorum.
7 sci michael 7 sci remigii. 7 omnium scorum
7 sci martini. 7 in illis sci festiuitate q̄
in illo cpatu celebris habet. In his sup
dictis dieb; faciat karitate. cum cetis
xpianis. s; tam ebrietatem 7 uentris dis
tensionem semp omnib; caueat. De illis
q̄ ieiunare possunt 7 ad implere
quod in penitentiali scriptum est. CI.

Qui ieiunare potest. implere quod
in penitentiali scriptum est bonum est. 7
gratias dō referat. Qui autem non potest.
p misedia di consiliu dam tale. ut nec
alicui necesse sit nec despare nec perire.
De redemptione illius anni quem i
pane 7 aqua ieiunare debet. CII.

Pro uno die quem in pane 7 aqua ie
iunare debet. l. psalmos genibus
flexis si fleri potest decantet. Sin
autem in loco conueniente eade faciat.

et .i. pauperē pascat. et eodem excepto uno carne. & sagumine sumat quicquid uelit. Item alio modo. viii.

Qui psalmos non nouit: unū diē quē in pane & aqua penit. debet diues .iii d. pauper .i. d. redimat. Et eo die excepto uno carne & sagumine sumat quicquid uelit. Item alio modo. viiii.

Pro uno die quem in pane & aqua. p. debet .iii. pauper pascat. & eo die excepto carne. uno & sagumine. sumat quod placet. De redemptione unius ebdē quā in pane et aqua ieiunare

Pro una ebdā quam in pane debet. x. & aqua ieiunare debet .ccc. ps. genibus flexis in ecclesia decantet & post quam psallerit. excepto uno. carne. & sagumine sumat quicquid uelit. De redemptione uni mēsis quē in pane & aqua ieiunare debet. xi.

Pro uno mēse quem in pane & aq.

48

Erratio si supb; usq; in finsti: humi
liate ipsum inconspectu dei. Si
uanam glam dilexisti: cogita ne propt
transitoriam laudem etnam pdas mer
cede. Si inuidie rubigo te huc usq;
consumpsit: quod est peccatum maxi
mum. age penitentiam. instructu [illegible]
tuorum deputa. Si iracundia te superat:
patientiam 7 longanimitatem meditare.
[S]i auaritie morbus te grauat cogita qd
e. oium malorum radix. 7 idolatre com
parat. 7 ideo largum te ee oportet.
[S]i ira te uexat. que in sinu stultorum sinu
requiescit hanc ate mens 7 tranquilli
tate fuga. Si uentris ingluuies
te ad uorandum pertrahit. sobrietate
imitare. Salubre antidotum.
Institutio illa que fiebat idieb; pa
trum morum tectas uias numqm de
seruit qui instituer penitentib; atq;

lugentibus suas passiones acuta a me
dicamento salutis gratię superare quemadmo
dum corporum moribunda terreno curant
medicamine. Quare oportet anima
rum medicos esse debere peritos. & ad cu
randas animas antidoto spirituali doc
tissimos. Unde propheta conqueritur de sim
impia dicens. Conputruerunt cicatrices
meę a facie insipientię meę. De hoc
enim gregorius nazanzenus dicit. Timeo hoc
quod canos assecuntur officium pas
torale. maxime cum sint ipsis nichil
pastoralis preparauerint disciplinę. Eze
chiel namque ait. Ue pastoribus israel.
qui pascebant semetipsos & non gregem
ite ezechiel. Ue sacerdotibus qui come
dunt peccata populi. hoc est sumentes
eorum uictimas. & non orantes pro eis.
comedentes hostias. & non corripien
tes qui ut mortuos homines audiunt

ꝯiudicāt. ipp̄urant se ad p̄dam q̄si
corui ad cadauera mortuorum. Tunc
g̊ sit qui uoluerit sacerdotis nom̄ ha
bere discat p̄ius sēptura diuina. discat
kanones. 7 penitentialē librum q̄ns
egrotantib; ualeat subuenire. Que
si in eo defuerit sacerdotis nom̄ in eo
minime constab. Ad hoc discernere
deb; eē int̄ diuitē 7 paupem. int̄ li
brū 7 seruū int̄ iuuenē. 7 senē.
hebetē. gnarū. laicū. clicū. cōiuga
tū. ut sine coniugio. uirginem 7
uiduā kanonicā. infirmum. sanū.
ut 7 loca. 7 tempora discernat. Iā
scs iacob; dic. Iudiciū sine misericordia.
illi qui nō facit mīam. Et scs augusti
n' dic de illis qui ueā penitentiam
faciunt. in ieiunio. 7 fletu. in helemo
sinis 7 orationibus. ut ppetua iam
non faciāt. 7 si fecerit. tam̄ n̄ pseuerēt

meis q̄s dō dixi. Malum cogitasti ignoui. Malū dixisti ignoui. Malū fecisti ignoui. pseuerare inmalo. nō ignosco. Ergo qui pseuerant in malo. non ignoscas s; iudica districtum sc̄dm canones ut ceteri timoré. habeat. de penitentia illi q̄ inpane & aqua ieiunandus est qualit̄ obseruari debeat. IIII.

Penitentia unius anni qui inpane & aqua ieiunandus est cui c̄e debet. Summa quaq; ebd̄a. III. d. II. fīā. IIII. & VI. inpane & aqua ieiunet. Et. III. d. id ē. III. fīā. & sibbo. uinno. medone. mellita. ceruisia. acarne. & sagimine. & caseo. ouis. & aboinni pingui pisce se abtineat. Manduc; aut̄ minutos pisciculos si habe potest tantum uni generis piscē & leguminā. & olei

& poma simul comedat. & ceruisiā bibat.
Et indieb; dnicis & in nat dnī. & alios. in ct.
& in missa sci iohis bbe. & scē marie
& xii aplor. & sci michel. & omnium
scorū. & sci martini & in illi' sci festiuita
te q in illo quatu celebris habetur.
In his sup dictis dieb; faciat karita
tē cum ceteris xpianis idē utatur
eodē cibo & potu q illi s; tam ebrie
tatē & uentris distensionē in omnib;
sēp caueat. Iste annus sedis ē. ab
illo anno qui in pane & aq obseruā
dus. & p illū ieiunandus. qui etiā
dandus est illis qui inuos ecclīasti
cos sponte occidunt & in consuetudine
habent sodomiticū scelus. & q
in consuetudinē habent contra
naturā peccare. & in ecclīis homici
dia ul sponte cōmiserunt & ecclias
incedunt & in ecclīis adultia cōmittunt.

x q̇ alia huius anni fa tuit. v.

Penitentia illius anni unit ee̅
debet ut duos dies id ē .ii. & .iiii.
fr̄i in una quaq; ebd'a ieiunet ad ues
pam & tunc reficiatur de sicco cibo. id ē.
panib; & leguminibus siccis .s; coctis
aut pomis aut holerib; crudis. Unū
eligat ex his. iii. & uinū & ceruisiam
bibat s; sobrie & tertium diem id ē vi. fr̄i.
in pane & aqua obseruet. Et iii. xl. ie
iunet. i. ante natl̄ dn̄i. ii. ante pascha.
iii. ante missā sc̄i iohis. Et si totam
xl. ante missā sc̄i iohis implere nō
possit. p' missā impleat. Et in his. iii.
xl. ieiunet duos dies in ebd'a ad nonā
& de sicco cibo ut supra notatum est.
& vi. fr̄i ieiunet in pane & aq̄. Et
ī dieb; dn̄icis & in natl̄ dn̄i. iii. iiiior. d.
& in ephiphania dn̄i. i. d. & in pascha
usq; in octauum diē. & in ascensione dn̄i.

ut homicidium sponte commissu(m) peni(teat)
idest .xl. d(ies) cu(m) .vii. sequentib(us) annis. Co(n)
siliat(us) es homicidiu(m) (et) no(n) fecisti. .iii. an(nos) et
homo propter illud consiliu(m) .xl. dies q(uo)d car
rina uocat(ur) i(n) pane (et) aq(ua) cu(m) .vii. seq(ue)ntib(us)
an(nis) penit(eat). Explorasti uel speculatus es
aliquem hominem (et) sic tradidisti inimicor(um)
suor(um) (et) occisus e(st). .xl. dies idest carrina i(n) pa
ne (et) aq(ua) penit(eas) (et) .vii. sequentes an(n)os ita
obserues ut consuetudo e(st). Fuisti cum
aliis q(ui) pugnauerunt contra aliquem
aut in domo aut i(n) alio q(uo)lib(et) loco ubi se defende
sperauerit. (et) lapidem proiecisti aut sagitta(m)
aut speculum aliq(uo)d ad ip(s)ius eum misis
ti (et) occidere uoluisti (et) no(n) est ante p(er)cuss(us)
nec uulneratus. tam(en) ab aliis cum
quib(us) eum inpugnabas occisus e(st). .xl.
dies in pane (et) aq(ua) penit(eas). cu(m) .vii. seq(ue)n
tib(us) a(nnis). ita obserues ut co(n)suetudo est. Fe
cisti parricidium. idest interfecisti patre(m)

seu matrem . fratrem sororem . patruum auun
culum . ma[illegible] aut aliquid tale fecisti .
si coactus non sponte . neque unum tua peruerse
uoluisti . ut homicidium sponte commissum
debes penitere . Si autem de industria et uoluntate
tua fecisti . istud obseruare debes . ut per
unius anni circulum ante fores ecclesie
omnipotentis domini clementiam perseueres . Completo anni
circulo introducaris ecclesiam . Tamen in singulis
ecclesie . usque dum unius anni spatium finiatur
stes . His ita pactis si penitentie fructus
mente conspicitur . corporis et sanguinis domini
particeps fias . ut non obdureris desperatione .
C. arnem non manduces omnibus diebus uite tue .
I eiunes autem usque ad uesperum . cotidie exceptis
festis diebus atque dominicis . Abstineas autem te
a uino . medone . mellita . ceruisia . iii dies
per ebdomadam . Arma portare non audeas .
nisi contra paganos . Et ubicumque ire uolue
ris nullo uehiculo deducaris . sed propriis

tum aliquē ecclīasticis uiris dō dicatis.
psalmistā aut hostiariū. aut lectorem.
aut exorcistā. aut acolitū. aut subdiaconē.
aut diachonem. aut pbrm. si feceris; sin
gulos ordines. singulos gradus singu
lariē penitē debes. Ita faciendum ē. tb
ut p psalmista xl. dies in pane 7 aqua
qđ theuthonici carrinā uocant cum
vii. sequentib; ā. penitē. Pro hostiario
simil. p lectore simil. p exorcista. p acolito
simil. p subdiachono. p diachono. simil.
p pbro. Quia omis pbr vii ordines habet.
Q ua propť omnis qui interfecerit uoluntarie
pbrm. ita deb; penitē ut vii homicidia
sponte comissa. inumq; debet ēē penitē
tia. Hecisti purium perpidutate xl.
dies in pane 7 aqua. & vii. sequentes. ā.
ita obserues ut consuetudo ē. 7 quādiu
uiuis omīs vi. fr in pane 7 aqua ie
iunes. 7 si redimere uolueris i. cl. aut

peio .i. d. aut .iii. paupes pascendo re
dimas. Tam penitentiat toninanus
peip. ut selm relinquat 7 in monasterio
recludat. F Fecisti purium sciens
7 alios inpurium ad duxisti xl. d.
inpane 7 aq peni. 7 vii. sequentes
a. peni. ita ut consuetudo e. obser
uare debes. 7 tot puria debes ieiu
nare. quot homines sciens inpuri
um ad duxisti. 7 ipsi sua puria
emendent ut supra notatum est
si scientes fuerint. Sin aut leuius.
Fecisti purium coactus. aut p
necessitatem. aut pro uita tua
quia dilexisti corp plus q anima
xl. d inpane 7 aqua penite. 7 omis
vi. fr. que sunt in annus a. circulo
pene inpane 7 aqua 7 non redimas.
PRomisisti meretrici aut adultere
periurio fidem. aut. aut aliquid

suaserit. Sic tamen ut hoc ipso non perpetuo
sed temporaliter privatum... De raptoribus
viduarum vel virginum. c. xxiii.
Raptores viduarum vel virginum ob im-
manitatem tanti facinoris detestantes
illos vehementius prosequendos quos facinus vir-
gines vel volentes vel invitas matrimonio
suo sociare temptaverint. Quos pro tam
nefandi criminis atrocitate constitutione
suspendi precipimus. Itaque viduas ad nuptias
transire patimur que in religioso proposito
diuturna observatione permanserint. De trina
mersione baptismatis. c. xxiiii.
De trina mersione baptismatis nichil respo-
nderi potest. quam ipsi sensistis. que
in una fide nichil officit consuetudo sancte ecclesie
diversa. Nos autem quod tertio mergimus triduanae
sepulture sacramentum signamus. Ut
dum tertio ab aquis infans educitur. resurrec-
tio triduani temporis exprimatur. Quod siquis

fore quã profitite trinitas veneratur. nec ob
stat fieri neque ad hoc aliquid obsistit bap
tizandis semel in aquis mergere. Quia
dum in tribus subsistentiis una substantia
est. reprehensibile esse nullatenus potest infan
tem in baptismate vel ter vel semel mergere:
quando in tribus mersionibus personarum trinitas
in una potest divinitatis singularitas
designari. Sed si nunc usque ab hereticis in
fans in baptismate tertio mergebatur. fien
dum apud vos esse non censeo. Ne cum mersio
nes numerant divinitatem dividat. De sacra
mento contra offitium custodito. A[...]
Est etiam contra offitium nonnumquam pro
Iussum solvere sacramentum custodiat.
V[...] herodes qui intuitus quam quoque periit esse
[...] filie herodiadis necem iohannis prestitit
ne promissum negaret. Iam de iepte quid
[...] qui immolavit filiam que sui victori
[...]. quotiens impleret

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA